

Valgprogram for Bergen SV 2027 - 2031

SV vil at Bergen skal være en by med sterke fellesskap og små forskjeller. Vi vil ha gode barnehager og skoler, med nok folk på jobb som kan skape gode rammer for barna. Vi ønsker en by med frisk luft og grønne byrom, som ivaretar naturen og forvalter den til kommende bergensere. Alle skal ha råd til gode boliger, uansett bakgrunn og inntekt. Kollektivtransport skal være et reelt alternativ for alle, og vi må få fortgang i bybanen til Åsane. Naturen skal bevares, kulturen skal dyrkes, og sammen skal vi lage gode nabolag.

Byen vår er en av tolv europeiske byer som har erklært seg som menneskerettighetsby. Det gir oss et særlig ansvar for å gå foran for å beskytte menneskerettighetene og vise internasjonal solidaritet. Vi skal ha et likestilt samfunn der ingen blir diskriminert på grunn av kjønn, hudfarge, religion, seksuell orientering eller kjønnsuttrykk. Vi skal ta kampen mot høyreekstremisme, slik at Bergen blir en by hvor vi sammen kan leve gode, trygge og verdige liv.

I dag er Bergen en by med store ulikheter, noen få er veldig rike samtidig som mange tusen barnefamilier lever i fattigdom. Slik ønsker vi ikke at det skal være. Alle skal ha råd til mat og bolig og ingen skal leve under fattigdomsgrensen. Ved å få ned forskjellene får vi trygge og tillitsfulle samfunn til det beste for alle.

Skoler og barnehager foreslås nedlagt, og det kuttes i bostøtte og sosialhjelp. Dette må vi gjøre noe med! SV mener at Bergens velferdstjenester og ressurser må styres på en demokratisk måte. Det innebærer at kommunen må eie og styre tjenestene. Med SVs modell for en mer rettferdig og omfordelende eiendomsskatt, der man betaler skatt etter evne, ville Bergen kommune hatt over 300 ekstra millioner kroner til å finansiere skoler, barnehager og kulturliv. Vi kunne hatt flere lærere, høyere bostøtte og bedre kulturtilbud til det beste for alle byens innbyggere.

Fellesskapets beste skal være førende for all SV-politikk. Bergen skal være trygt å vokse opp i, og et godt sted å leve gjennom hele livet.

For et sterkt fellesskap og et rettferdig Bergen: Stem SV!

Leseguide:

Dette dokumentet er en sammenstilling av politikken Bergen SV går til valg på. Det fungerer også som et arbeidsprogram og er veiledende for våre folkevalgte i perioden 2027 til 2031.

Alle underkapittel er delt inn i «SV mener» og «SV vil». Førstnevnte forklarer hvilken type samfunn vi ønsker, og hvilke målsetninger vi har, og sistnevnte er forslag til løsninger og tiltak for hvordan vi kan oppnå disse målene.

Innholdsfortegnelse

36	Innholdsfortegnelse	
37	Innholdsfortegnelse	2
38	En rød by med sterke felleskap	5
39	Fra pengemakt til folkemakt	5
40	En by uten fattigdom	5
41	Et sterkere lokaldemokrati	7
42	En by i beredskap	8
43	Oppvekst, læring og fellesskap	10
44	Barnehage	10
45	Skole	11
46	Skolefritidsordning (SFO)	13
47	Studentbyen Bergen	13
48	Læring hele livet	14
49	Helse og velferd i ulike livsfaser	16
50	En helsefremmende by	16
51	Psykisk helse	17
52	Mennesker med alvorlige psykiske diagnoser	18
53	Kvinnehelse	19
54	Barnevern	20
55	En god eldreomsorg	21
56	Tjenester for personer med utviklingshemming	23
57	Rusomsorg	25
58	En grønn by i utvikling	28
59	Klimakamp er også klassekamp	28
60	En by som tåler klimaendringene	29
61	Ta vare på naturen	30
62	Frisk luft	31
63	Til kamp mot plastforurensing	32
64	Demokratisk byutvikling	33
65	Kulturminner og arkitektur	34
66	Samferdsel	36
67	Bane til alle bydeler	36
68	Folk framfor biler	37

69	Økt trafiksikkerhet	38
70	Sykkelen	39
71	Buss og tog	40
72	Grønn omstilling og sirkulær økonomi.....	42
73	Redusert forbruk og mer gjenbruk	42
74	Energi - bruke mindre og leve mer	43
75	Et levende og grønt næringsliv	44
76	Bærekraftig reisemål	46
77	Hjem ikke marked.....	48
78	En ny retning for boligpolitikken.....	48
79	Alternativet til boligmarkedet	49
80	Kontroll på kortidsutleie	50
81	Gode kommunale boliger	51
82	Naboskap og dugnad.....	52
83	De gode nabolagene	52
84	Gode møteplasser vi skaper sammen.....	53
85	En kreativ og aktiv by	55
86	Kunst og kultur - noe å leve for.....	55
87	Kultur og fritidstilbud for alle barn og unge	56
88	Idrettsbyen Bergen	57
89	Aktivt friluftsliv.....	58
90	Et trygt og rettferdig arbeidsliv.....	60
91	Profittfri velferd	60
92	Et arbeidsliv uten sosial dumping	60
93	Kommunen som arbeidsgiver	62
94	Et inkluderende arbeidsliv	63
95	Tillitsreform	64
96	En trygg by for alle.....	66
97	En antirasistisk by	66
98	Feministisk by	67
99	Skeiv frigjøring	68
100	Funksjonsvariasjon	70
101	Kriminalitetsforebygging.....	72
102	Fred, internasjonal solidaritet, og digital suverenitet.....	73

103	Fredsbyen Bergen	73
104	Etisk handel.....	73
105	Mennesker på flukt.....	74
106	Kunstig intelligens og digital suverenitet	75
107	Bydelene	78
108	Arna	78
109	Bergenhus	78
110	Fana og Ytrebygda	79
111	Fyllingsdalen	80
112	Laksevåg og Loddefjord	80
113	Årstad.....	81
114	Åsane	81
115		
116		

En rød by med sterke felleskap

Fra pengemakt til folkemakt

Skatt er en investering i fellesskapet. Det er skatten som bidrar til å finansiere velferdstjenestene våre, sørger for omfordeling og mindre ulikhet. For SV handler dette om et grunnleggende prinsipp: De som har mest, skal bidra mest. Når Høyre og Frp kjemper mot denne skatten, kjemper de for de få og mot de mange. De prioriterer de rikes formue fremfor trygghet og velferd for folk flest. Eiendomsskatten er kommunens viktigste omfordelingsverktøy og en avgjørende inntektskilde for å finansiere skoler, eldreomsorg, barnehager og utvikling av velferden. Områder vi mener skal være i kommunal egenregi. For privatisering og konkurranseutsetting er ikke effektivisering, det er avdemokratisering og maktoverføring. Når private aktører overtar felles velferdsoppgaver, mister folkevalgte og innbyggere innsyn, kontroll og påvirkningsmulighet. Avgjørende samfunnsområder overlates til markedet, der profitt går foran mennesker. Tjenester som er privatisert eller konkurranseutsatt, skal tas tilbake i offentlig regi. Ingen private eierinteresser skal sitte på avgjørende makt over norsk vann, kraft eller vei. SV sier derfor et ubetinget nei til konkurranseutsetting, nei til privatisering, og nei til salg av offentlige eierandeler. Velferden og ressursene våre skal styres av demokrati, ikke av pengemakt.

SV vil:

- innføre en mer solidarisk og omfordelende eiendomsskatt som gir kommunen økte inntekter, hvor både bunnfradraget og promillesatsen økes.
- ha økt promillesats og høyere skatt på næringseiendom.
- gjøre det mulig å innføre progressiv kommunal eiendomsskatt for å styrke fordelingseffekten.
- gå imot konkurranseutsetting og privatisering av kommunale oppgaver og tjenester.
- si nei til salg av offentlige eierandeler i naturressurser og infrastruktur.
- ta tidligere konkurranseutsatte og privatiserte tjenester tilbake til offentlig drift.

En by uten fattigdom

Forskjeller i makt og rikdom er ikke tilfeldige, de er strukturelle og rammer systematisk dem med minst fra før. SV vil bekjempe disse forskjellene fordi de er hovedårsaken til fattigdom og ekskludering. Et mer rettferdig samfunn med mindre klasseskiller er det beste vi kan gjøre for fellesskapet. Bergen kommune skal gjøre mye for å bedre situasjonen for fattige, og andre som sliter økonomisk. Ved å styrke den kommunale bostøtten, utvide den til å gjelde leietakere i det private markedet, og arbeide for at den statlige bostøtten også økes, skal SV ta grep. Slik skal Bergen være en by der mennesker som kommer i krise og store vanskeligheter, får den hjelpen de trenger. Barn som vokser opp i fattigdom får dårligere

153 livssjanser enn andre barn, de har dårligere helse, deltar mindre i fritidsaktiviteter, og har
154 større risiko for å falle ut av skolen. Som samfunn har vi ikke råd til å ta denne risikoen.

155 SV har økt sosialhjelpssatsene i Bergen, og dette arbeidet skal fortsette. Målet må være at
156 ingen skal måtte leve på en mindre inntekt enn Forbruksforskningsinstituttet (SIFO) sine
157 beregninger for et husholdningsbudsjett med et nøkternt forbruksnivå. Parallelt må ulike
158 kommunale tilbud styrkes og utvides slik at flere kan få hjelpen og aktiviteten de trenger. Alle
159 mennesker skal behandles med respekt i møtet med offentlige tjenester, og tjenesteyterne
160 sikres gode arbeidsvilkår slik at de er i stand til å gi folk som sliter den hjelpen de trenger. På
161 denne måten kan vi sikre at Bergen blir en god by å leve i for alle.

162 **SV vil:**

- 163 • øke sosialhjelpen til et nivå det går an å leve av i Bergen. Satsene skal økes til et nivå
164 som er i tråd med SIFOs referansebudsjett, og de skal indeksreguleres årlig.
- 165 • videreføre ordningen der barnetrygd, kontantstøtte, barnebidrag og barns egen inntekt
166 holdes utenfor beregningen av sosialhjelp. Ekstraordinære utbetalinger, som for
167 eksempel strømstøtte, skal heller ikke føre til reduksjon i ordinære ytelser.
- 168 • Utvide den kommunale bostøtten til å også omfatte dem som leier privat.
- 169 • videreføre og videreutvikle dagens områdesatsinger i levekårsutsatte områder.
- 170 • fortsette å prioritere levekårsutsatte områder ved lokalisering av nye kulturtilbud,
171 idrettstilbud og andre store satsinger.
- 172 • styrke og utvide aktivitetskortet slik at det kan benyttes til faste fritidsaktiviteter i
173 Bergen, hos frivillige, offentlige og private tilbydere.
- 174 • utarbeide en helhetlig handlingsplan for å forebygge og bekjempe fattigdom i familier i
175 kommunen
- 176 • etablere en koordinatorfunksjon i kommunen med ansvar for helhetlig arbeid mot
177 fattigdom i familier
- 178 • gi alle som mottar sosialhjelp rett til relevant og kvalifiserende aktivitet som styrker
179 muligheten for arbeid eller utdanning innen tre måneder.
- 180 • innføre en bemanningsnorm i sosialtjenesten som sikrer at ansatte har tilstrekkelig tid
181 til helhetlig og individuell oppfølging.
- 182 • styrke andelen ansatte med sosialfaglig kompetanse i NAV.
- 183 • styrke lokalkontorene i NAV med tilstrekkelige ressurser og riktig kompetanse for å
184 kunne gi helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier og hjelpe arbeidssøkende inn i
185 varig arbeid.
- 186 • etablere et tilbud om systematisk økonomisk rådgivning i kombinasjon med
187 gjeldsrådgivning, samt åpne for universell tilgang til økonomisk rådgivning for alle.

- 188 • utarbeide veiledende månedsbudsjetter for sosialhjelpsmottakere for å styrke deres
- 189 økonomiske autonomi og mulighet til å planlegge eget budsjett over tid.
- 190 • styrke KVP (kvalifiseringsprogrammet), redusere ventetiden og gi alle som er
- 191 kvalifisert, tilbud om å delta.
- 192 • utvide satsingen på tiltaket Jobbsjansen, som bidrar til å kvalifisere innvandrerkvinner
- 193 for arbeid eller utdanning.
- 194 • styrke og utvide satsingen på ambulerende miljøarbeiderteam, som DUE (Der
- 195 Ungdom Er), og sikre at inntaket til slike tilbud baseres på sosialfaglige kriterier.
- 196 • sikre at deltakelse i frivillig arbeid eller arbeidsrettede tiltak ikke fører til trekk i
- 197 sosialhjelp.
- 198 • kommunen overtar akuttovernatnings- og sanitærtilbudet til fattige tilreisende i dialog
- 199 med Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV) og frivilligheten.
- 200 • styrke kommunens råd og veiledningstilbud til EØS-borgere, og tilby norsk opplæring

201

202 Et sterkere lokaldemokrati

203 SV ønsker et reelt lokaldemokrati på bydelsnivå. Mange beslutninger som i dag fattes av
 204 bystyret, bør heller fattes av bydelsstyrer som er direkte valgt av folk som bor i bydelen. Dette
 205 vil sikre en bedre maktbalanse mellom ulike deler av byen, og samtidig gjøre veien kortere til
 206 de folkevalgte. Bydelsstyrene må ha meningsfulle oppgaver og kunne vedta egne budsjetter.
 207 Innenfor budsjetttrammene må bydelsstyrene ha fullmakt til å beslutte prioriteringer i bydelens
 208 velferdstilbud, og de må kunne avgjøre arealplanlegging og klagesaker avgrenset til bydelen.
 209 Saker som gjelder hele byen eller flere bydeler bør avgjøres av bystyret etter at bydelsstyrene
 210 har kommet med sine uttalelser. Slik kan vi utvikle et reelt lokaldemokrati i Bergen.

211 SV vil:

- 212 • redusere lønnen til byråder og politikere.
- 213 • jevne ut maktbalansen mellom byråd og bystyre ved å styrke ressursene til bystyret
- 214 og begrense byrådets fullmakter til å fatte beslutninger uten å involvere bystyret.
- 215 • innføre stemmerett for 16-åringer i lokalvalg, slik at flere innbyggere får demokratisk
- 216 innflytelse.
- 217 • etablere bydelsstyrer med direktevalg. Bydelsstyrene skal ha egne budsjetter og
- 218 mulighet til å avgjøre lokale prioriteringer i byggesaker, velferds- og arealpolitikk.
- 219 • styrke ordningen med innbyggerinitiativ ved å gi forslagsstillere talerett i bystyret og
- 220 tilgang til faglig bistand for videreutvikling og kostnadsberegning av forslag.
- 221 • at innbyggere i levekårsutsatte områder aktivt skal medvirke og involveres når det
- 222 planlegges endringer i lokalmiljøet.

- 223 • innføre åpen time i bydelsstyrenes møter, slik at innbyggerne i bydelen kan fremme
224 sine saker og synspunkter.
- 225 • avsette en andel av kommunens investeringsbudsjett til nærmiljøtiltak der
226 prioriteringene avgjøres direkte av innbyggerne.
- 227 • samle inn forslag til nærmiljøtiltak fra innbyggerne ved å opprette lokale idébanker for
228 alle ungdomsskolekretser.
- 229 • tegnspråk- og skriveolke bystyremøtene.
- 230 • opprette en kommunal nettside som er innbyggervennlig, blant annet en
231 solidaritetsportal som viser en samlet oversikt over tjenester og rettigheter på en
232 tilgjengelig måte.

233

234 En by i beredskap

235 Bergen SV har som mål at Bergen skal være en trygg by for alle. Samfunnssikkerhet og
236 beredskapsarbeid er en sentral del av dette ansvaret. I dag står vi overfor en rekke
237 utfordringer. Klimaendringer, krig og pandemi har gjort oss mer bevisste enn før på
238 betydningen av god beredskap. Selvforsyning er stadig mer aktuelt. Urbant landbruk kan
239 være med på å øke selvforsyningsgraden, og SV vil stimulere til mer kortreist matproduksjon
240 og sikre det økologiske kretsløpet.

241 Samfunnssikkerhet handler om å verne samfunnet mot hendelser som truer våre
242 grunnleggende verdier og samfunnsfunksjoner, og setter liv og helse i fare.
243 Koronapandemien har for eksempel avdekket at vi har en sårbarhet knyttet til
244 helseberedskapen når det gjelder sykdomsbyrde og tilgang til informasjon for
245 minoritetsgrupper. Kommunen skal ivareta befolkningens sikkerhet og trygghet. Derfor er det
246 viktig å sikre nok ressurser til å gjennomføre nødvendige beredskaps- og sikkerhetstiltak.

247 SV vil:

- 248 • sikre at det er god kapasitet og tilstrekkelige midler til beredskap og
249 beredskapsøvelser i Bergen kommune.
- 250 • ha beredskapsplaner for sannsynlige scenarioer knyttet til blant annet pandemier,
251 terrorhendelser, krig og konsekvenser av klimaendringer. Beredskapsplanene må
252 utarbeides i tett samarbeid med ulike minoritetsgrupper.
- 253 • sikre god informasjonssikkerhet, herunder personvern og digital sikkerhet, for å
254 beskytte kommunens verdier og hindre angrep. Opplæringen av ansatte må styrkes
255 som en del av dette.
- 256 • etablere digital suverenitet innenfor et nasjonalt og europeisk rammeverk, og ikke
257 overlate vår digitale grunnmur til utenlandske selskaper og fremmede staters politiske
258 interesser.

- 259 • styrke og utvikle sikkerheten i vannforsyningen, og redusere vannsvinn.
- 260 • sikre enkel tilgang til informasjon om alle byens private og offentlige tilfluktsrom, og
- 261 etablere en bydelsoversikt med informasjon om forebygging, beredskap, varsling,
- 262 sikkerhetsråd før, under og etter kriser, samt nyttige adresser og lenker.
- 263 • at alle tilfluktsrom i Bergen kommune skal være universelt utformet og klare til bruk.
- 264 • ta initiativ overfor nasjonale myndigheter for å sikre økonomisk støtte til innkjøp av
- 265 egenberedskapslager for husholdninger i nærheten av Haakonsværn og for økonomisk
- 266 vanskeligstilte i hele kommunen.
- 267 • styrke frivilligheten i Bergen, som gjør en viktig innsats for både samfunnssikkerhet og
- 268 beredskap.
- 269 • at omdisponering av landbruksareal til andre formål som grunnregel ikke skal skje.
- 270 Areal som ikke lenger er i bruk til landbruk, men som har kvaliteter som
- 271 produksjonsareal, skal kartlegges og sikres mot omdisponering.
- 272 • legge til rette for urbant landbruk over hele byen. Det må arbeides for å bevare og
- 273 videreutvikle eksisterende arealer og nye arealer for urbant landbruk.
- 274 • arbeide for at det etableres nasjonalt kornlager i Bergen eller nærområdet.
- 275

Oppvekst, læring og fellesskap

Barnehage

Barnehagen er en viktig fellesskapsarena for de minste barna og legger grunnlaget for videre læringsløp. SV ønsker at alle skattepenger i form av statstilskudd og egenandeler skal brukes på drift av kommunale barnehager, ikke til profitt for private og kommersielle barnehager. SV vil rekommunalisere private barnehager og etablere nye barnehager i oppvekstun

Alle skal ha rett på barnehageplass i sin nærbarnehage, da har man førsterett til barnehageplass innenfor sin skolekrets, eller nærmeste skolekrets. Dette gir et bedre samarbeid mellom barnehagen og skolen, og kan forenkle hverdagslogistikken for småbarnsfamiliene. For å sikre nærbarnehageprinsippet må vi unngå nedleggelser som fører til at skolekretser ikke har nok barnehageplasser. SV ønsker også rullerende opptak der barnet får plass fortløpende, enten det blir ledig plass eller barnet når en viss alder

Barnehagene skal gi et godt pedagogisk og sosialt tilbud. De ansatte er betydningsfulle omsorgsutøvere i samspill med de foresatte. Det må være nok personale med nødvendig teoretisk og praktisk kunnskap. De pedagogiske ledere må ha tid og ressurser til å både planlegge og iverksette det pedagogiske arbeidet.

SV vil:

- øke bemanningen i barnehagene med mål om å ha minst en ekstra ansatt på toppen av dagens normkrav, bemanningsnormen skal gjelde for hele åpningstiden.
- ha gratis og sunn mat i barnehagen.
- at alle barn har rett til barnehageplass i sin nærbarnehage, og prioritere barn som har søsken på skolen ved barnehageopptak i oppvekstun.
- ha rullerende barnehageopptak.
- øke andelen kommunale barnehageplasser i Bergen, kommunen kan ta over private barnehager som legger ned driften eller selges.
- gå i dialog med fagforeningene for å finne løsninger som sikrer gode arbeidsvilkår for ansatte og reduserer sykdom og fravær.
- styrke de ansattes kompetanse, særlig innen språkutvikling og mat- og ernæringsbehov gjennom etter- og videreutdanning.
- at fysisk aktivitet og friluftsliv, samt musikk, kunst og kultur skal ha en viktig plass i barnehagen
- at minoritetsspråklige barns rettigheter ivaretas gjennom å styrke ressursene til blant annet migrasjonspedagogikk.
- legge til rette for økt bruk av samiske og nynorske bøker, sanger og sangleker i barnehagen.

311 Skole

312 Skolen er nærområdets hjerte og skal være en arena for læring, fellesskap og inkludering. SV
 313 ønsker en skole som bidrar til en god oppvekst for alle barn uansett bakgrunn. Dessverre
 314 starter forskjellene allerede i første klasse. Det første året må brukes til å bygge et trygt og
 315 godt fellesskap. SV vil jobbe for en skole som bidrar til sosial utjevning og vi ønsker en
 316 **lekseSMART (dissens 1) / leksefri (dissens 2)** skole. Det innebærer at hjemme øver elevene på
 317 lesing og oppgaver som er gjennomgått på skolen og som krever mengdetrening slik som
 318 lesing og regning. På skolen gjør man lekser som krever støtte og forklaring med hjelp fra
 319 pedagoger. Leksehjelp, mat, kulturtilbud og fysisk aktivitet bør bli en naturlig del av
 320 skolehverdagen.

321 Trygge og kompetente voksne er den viktigste forutsetningen for en tryggere barndom og
 322 mindre utenforskap. Lærerne må ha nok tid til planlegging, samarbeid, refleksjon og
 323 tilstrekkelige ressurser til faglig utvikling. SVs lærernorm må sikres på skolenivå, med
 324 maksimalt 15 elever per lærer på første til fjerde trinn og maks 20 på femte til tiende trinn. Vi
 325 må også redusere unødvendige byråkratiske rapporteringskrav for skoleledere og lærere.
 326 Pedagogene må ha mulighet til å selv velge metode ut fra hva som passer deres elever best.
 327 En realisering av dette betyr i dag å gjøre fysiske læremidler til et reelt alternativ. Mange ulike
 328 yrkesgrupper og ressurser trengs for å skape den gode oppveksten. Det må være tid og
 329 ressurser i skolen for et godt samspill mellom lærere, spesialpedagoger og miljøarbeidere, og
 330 alle skoler må ha tilgang på barne- og ungdomsarbeidere, helsesykepleiere, psykologer og
 331 minoritetsrådgivere. Bemanningen må sikres og økes også for disse yrkesgruppene.

332 SV mener at skolen skal vektlegge praktiske og estetiske fag, på lik linje med det teoretiske.
 333 Disse fagene støtter læringen i alle fag, og gir skolene bedre mulighet til å ivareta alle elevers
 334 lærings- og utviklingspotensial. Fysisk aktivitet bør også være en del av skolehverdagen.

335 SV vil:

- 336 • **DISSENS:**
- 337 1) ha en lekseSMART skole, som tilbyr leksehjelp med ansatte som har faglig og
- 338 pedagogisk kompetanse (Sandra, Eira, Linn)
- 339 2) ha en leksefri skole, der alt skolearbeid gjøres på skolen (Morten, Jona, Torstein)
- 340 • alle skoler skal tilby leksehjelp med ansatte med faglig og pedagogisk kompetanse
- 341 • ha flere ansatte i skolen. Dagens lærernorm må sikres som et minimum. Mål om
- 342 minimum 1 miljøarbeider per 200. elever
- 343 • ha et prøveprosjekt med et utvalg skoler der lek er hovedfokus på 1. trinn
- 344 • at alle elever skal ha et felles, gratis måltid i løpet av skoledagen
- 345 tilby gratis skolefrukt til alle ungdomsskoler i Bergen
- 346 • at skoleutstyr som skrivesaker, sko til kroppsøving og ryggsekk til 1. klassinger skal
- 347 være gratis.

- 348 ● sørge for at alle skoler har et godt inneklima og helsevern godkjenning.
- 349 ● at alle skolegårder har tilstrekkelige grøntområder og lekeplasser for elevene.
- 350 ● etablere en tilskuddsordning for skolehager og dyrkingsområder, slik at skolene kan
- 351 legge til rette for at elevene dyrker planter, grønnsaker og blomster.
- 352 ● tilby LIM - Lekser, idrett og mat til barn i 5.-7. trinn, først til skoler i levekårsutsatte
- 353 områder.
- 354 ● gå imot utbygging av nye baseskoler.
- 355 ● tilgjengeliggjøre fysiske bøker og skrivesaker til alle elever
- 356 ● at alle har tilgang på bemannede og godt utstyrte skolebibliotek.
- 357 ● sikre at skolebibliotekene har god tilgang på nynorskbøker.
- 358 ● at alle skoler må ha egne rom for kunst og håndverk
- 359 ● opprette miljøteam på skolene for å sikre at alle elever, også de med særlige behov,
- 360 får en tilrettelagt opplæring slik som de har rett på etter opplæringsloven.
- 361 ● opprette trivselsteam til å følge opp skolefravær/skolevegring og sikre alternative
- 362 opplæringsarenaer.
- 363 ● at alle barn får tilstrekkelig svømmeopplæring for å bli trygge i vann, lærer å svømme
- 364 og selv- og livberging
- 365 ● at alle skoler skal ha nulltoleranse og henholdsvis en plan mot mobbing,
- 366 diskriminering, rasisme og seksuell trakassering
- 367 ● at alle skoler skal ha undervisning i antirasisme
- 368 ● opprette et tilbud om tegnspråk som fremmedspråk
- 369 ● at flere ansatte i skolen skal være fagarbeidere.
- 370 ● at kommunen legger til rette for at nynorsk i grunnskolen skal være et reelt valg.
- 371 ● at det ikke skal gjennomføres religiøse seremonier i skolens undervisningstid.
- 372 ● sørge for at alle minoritetsspråklige elever får ivaretatt retten til opplæring i og på
- 373 språket sitt på en fullverdig måte.
- 374 ● at alle kommunens skoler er universelt utformet og tilgjengelige for alle
- 375 ● at skolenes fasiliteter skal kunne brukes av idrettslag, korps, kor og lignende på
- 376 ettermiddag, kveld og helg.
- 377 ● at elever skal ha krav på vikar fra første dag. Det gjelder særlig elever som trenger
- 378 spesialpedagogiske tiltak og oppfølging.
- 379 ● forby KI- briller i skolen, både for elever, ansatte og foresatte.

- at kommersielle og avhengighetsskapende prateroboter (KI) ikke tas i bruk i skolen

Skolefritidsordning (SFO)

Lek og fritid har en egenverdi for barns utvikling, og skal gis plass i hverdagen. Det er viktig at SFO har en annen rolle enn skolen, med læringsstøttende aktiviteter og lek som metode. Flerspråklige barn skal kunne delta i SFO, blant annet gjennom bedre informasjon til foreldrene. Samarbeidet mellom skole og SFO må styrkes som et første skritt mot en mer helhetlig skoledag. SFO er en god arena for å tilby fysisk aktivitet og kulturtilbud

Aktiviteter som er naturlig for barn å delta i koster penger i form av kontingenter og utstyr. Barn i familier med vedvarende lav inntekt risikerer derfor å falle utenfor slike tilbud. SFO er en naturlig arena for å tilby ulike tilbud av fysisk aktivitet og ulike tilbud innenfor kulturskolen. SFO bør være gratis slik at alle får mulighet til å delta. Gratis SFO må bety at også maten skal være gratis

SV vil

- ha kortere skoledager og mer fritid med kultur- og idrettstilbud til alle barn
- innføre gratis SFO til og med 4. trinn, dette er et steg på veien mot en skoledag som inkluderer gratis mat, SFO- og kulturskoleaktiviteter.
- tilrettelegge for organisert idrett i SFO-tiden
- ha en bemanningsnorm i SFO med minst 1 pedagog/barne- og ungdomsarbeider pr. tiende elev.
- innføre søskenmoderasjon mellom barnehage og SFO.
- som hovedregel ha felles SFO-åpningstider for alle skoler.

Studentbyen Bergen

Bergen er Norges beste studentby! Studentene er en viktig befolkningsgruppe i Bergen, som bidrar til by- og næringsutviklingen. Det er til byens og studentenes beste at dette får fortsette. Forskning og utdanning av høy kvalitet kan bidra til bærekraftig utvikling, verdiskaping og velferd. Høyere utdanning er først og fremst et nasjonalt ansvar, men Bergen SV vil at også kommunen skal satse på studentene og bidra til at Bergen blir en enda bedre studentby. Et tilstrekkelig antall studentboliger, god tilgang til helsetjenester, kollektivtransport og et rikt og variert kulturtilbud er nødvendig for å gi like og gode muligheter til alle studenter.

SV vil:

- bygge minst 2500 nye studentboliger i Bergen i løpet av valgperioden. Utbygging av nye studentboliger må være i tråd med den øvrige byutviklingen. Dokken, Bygarasjen,

414 Mindemyren, Laksevåg og Fyllingsdalen er områder som er godt egnet for
415 studentboliger.

416 • bedre samordningen mellom Sammens velferdstjenester, psykologiske hjelpetjenester
417 og kommunens tjenester, samt støtte studenthelsetjenesten økonomisk.

418 • at kommunen tilbyr flere masterstipender, studierelevante sommerjobber og
419 praksisplasser gjennom å styrke samarbeidet mellom utdanningsinstitusjonene og
420 kommunens etater og virksomheter.

421 • aktivt støtte studentenes kulturliv, og innføre kulturkort for studenter.

422 • at Bergen kommune skal praktisere BPA-ordningen slik at studenter med
423 funksjonshemming gis en likestilt mulighet til å gjennomføre sin valgte utdanning.

424 • sørge for at kommunen har et tett samarbeid med studentdemokratiene på
425 utdanningsinstitusjonene og aktivt etterspørre deres innspill

426

427 Læring hele livet

428 En god voksenopplæring er viktig for muligheter til studier og arbeid, livslang læring og
429 integrering. Mennesker med høyere utdanning og mennesker uten skolegang som kommer til
430 Norge, har rett og plikt til å lære seg norsk og kvalifisere seg for deltaking i arbeid eller videre
431 studier. Voksenopplæringen i Bergen må ivareta et mangfold av deltakere med ulike behov
432 og forutsetninger.

433 En del innvandrere og flyktninger som kommer til Bergen har liten eller ingen skolebakgrunn.
434 Mange av disse bærer også på traumer og plager. Bergen kommune må legge til rette for
435 arbeidsplasser med lavere krav til norskkferdigheter og styrke muligheten for at deltakere med
436 lav formalkompetanse kan kombinere opplæring i norsk og samfunnsfag med praktisk arbeid.

437 Arbeidslivet trenger fagarbeidere også i fremtiden. Bergen må ha en lærlingepolitikk som
438 bidrar til at det utdannes nok fagarbeidere. Bergen kommune skal satse på yrkesfagene
439 gjennom lærlingeordningen.

440 SV vil:

441 • øke antall lærlinger i kommunen på alle fagområder med 100 hvert år

442 • styrke karriereveiledningen og rådgivningstjenesten i voksenopplæringen slik at
443 deltakerne raskt kan komme ut i arbeidslivet eller videre utdanning.

444 • at deltakere i voksenopplæringen uten fullført grunnskole skal få tilpasset
445 basisopplæring i norsk, IKT, matematikk, samfunnsfag og naturfag.

446 • at voksenopplæringen skal gi alle mulighet til å arbeide seg fram til å bestå
447 norskprøven. Det er denne dokumentasjonen på språkkunnskap som etterspørres i
448 arbeidslivet.

- 449 • stille vilkår gjennom anbudspolitikken om at bedrifter som utfører arbeid på vegne av
450 Bergen kommune tar inn nok lærlinger og rekrutterer lærlinger etter endt lærlingtid.
- 451 • inkludere opplæring i arbeidslivsrettigheter i introduksjonsprogrammene for
452 flyktninger.
- 453 • utvikle egne arbeidstreningsprogram i samarbeid med arbeidsgiverorganisasjoner og
454 arbeidstakerorganisasjoner.

455

Helse og velferd i ulike livsfaser

En helsefremmende by

Helsetjenesten skal dekke innbyggernes behov. Helse skal ikke være butikk, og god helse skal ikke være avhengig av den enkeltes lommebok.

For å bedre folkehelsen må vi se helse og klasse i sammenheng. Arbeidet for god helse må omfatte hele livsløpet fra barseltid og barndom til voksenliv og alderdom. God folkehelse handler om å skape rammer som gjør det enkelt å ta gode og helsefremmende valg i hverdagen. Det innebærer blant annet å legge til rette for fysisk aktivitet, et sunt og variert kosthold og muligheten til å delta i sosiale fellesskap.

Pasientenes og brukernes erfaringer og behov skal bli hørt og tatt på alvor. Reell brukermedvirkning i alle deler av helsetjenesten er avgjørende for å utvikle gode tjenester som møter den enkeltes behov.

Helsetjenesten må være helhetlig og faglig kompetent. Fastlegeordningen er viktig for god helse og må omfatte alle innbyggerne. For å kunne gi målrettede og faglig forsvarlige tjenester må de ulike kommunale etatene innen helse- og omsorgsfeltet samarbeide langt tettere enn i dag. Det samme gjelder forholdet til de statlige tjenestene innenfor det samme området. Overgangen mellom tjenester og tjenestenivå må også fungere bedre enn de gjør i dag.

Et effektivt helsearbeid er forebyggende, gjennom å bygge gode og sunne skole-, arbeids- og bomiljø. Gode helsefremmende tiltak vil være med på å sikre de som bor og oppholder seg i Bergen en god helse. Slike tiltak omfatter økt satsing innen skolehelsetjenestene, fysisk aktivitet for barn og unge, tiltak mot mobbing i barnehage, skole og i arbeidslivet.

SV vil:

- etablere flere kommunale fastlegekontor med faste stillinger og normal arbeidstid.
- gi unge gratis fastlege fram til fylte 20 år.
- sikre et godt nok tilbud av fysioterapeuter, ergoterapeuter og logopeder for alle.
- styrke den kommunale legevakten.
- gjenopprette og styrke frisklivssentraler og opprette folkehelsekoordinatorer.
- tilby røykesluttprogram med gratis hjelpemidler, og kreve at alle arrangementer som leier areal av kommunen må være røykfrie. Ved utleie av kommunal grunn til uteservering, skal det være krav om at denne skal være røykfri.
- sikre tilgang til terapibad i varmtvannsbasseng og badstu for gruppene med muskel og skjelettplager.
- jobbe for at papirløse skal få helsehjelp på lik linje med alle andre.

- 490 • prioritere tid til svømmeopplæring for voksne som ikke kan svømme ved kommunale
- 491 bad.
- 492 • sørge for brukermedvirkning i alle kommunens helsetjenester.
- 493 • styrke tilgangen til musikkterapi som et kunnskapsbasert tiltak for å fremme
- 494 deltakelse, tilhørighet og mestring, og motvirke utenforskap gjennom hele livsløpet.

495

496 Psykisk helse

497 Alle har en psykisk helse. Psykiske helseproblemer kan være like alvorlig som somatiske
 498 helseproblemer. Ifølge Folkehelseinstituttet vil omtrent 40 % av oss få en psykisk lidelse i
 499 løpet av livet, og over 600 mennesker tok sitt eget liv i Norge i 2025. Likevel blir ikke alltid
 500 psykisk helse tatt på like stort alvor som somatisk helse. Mange av de som tar selvmord har i
 501 forkant vært i kontakt med hjelpeapparatet som fastlegen. Bergen kommune har en
 502 handlingsplan for selvmordsforebygging, og en nullvisjon for selvmord. SV vil evaluere dette
 503 arbeidet, følge opp og styrke denne planen, og sørge for mer ressurser til tiltak og
 504 organisasjoner som jobber med målgruppene.

505 En viktig årsak til utvikling av psykisk uhelse er lav sosioøkonomisk status. Barn som vokser
 506 opp i familier med vedvarende lavinntekt har mer psykisk uhelse enn andre barn, og jo lengre
 507 de lever i fattigdom, jo større er de psykiske helseutfordringene de må leve med. Det er derfor
 508 ikke bare behandling som hjelper disse barna, det er viktig å løfte disse familiene ut av
 509 fattigdom. Utjevning av sosiale og økonomiske forskjeller er derfor viktig for god psykisk
 510 helse.

511 Skolen har en sentral rolle i arbeidet med å fremme god psykisk helse og forebygge psykiske
 512 helseplager. Derfor må det settes av tilstrekkelige ressurser til å styrke kunnskapen og
 513 kompetansen om psykisk helse blant både elever og ansatte i skolen. Samtidig må
 514 kommunen sikre at unge som står i fare for å falle utenfor skole og arbeidsliv, blir fanget opp
 515 tidlig og får tett oppfølging. Ungdom som står utenfor, skal få støtte og et tilpasset tilbud som
 516 bidrar til mestring, aktivitet og en vei tilbake til utdanning eller arbeid. Ungdomstilbudet i
 517 sosialtjenesten må derfor videreføres og styrkes.

518 SV vil:

- 519 • ha lavterskeltilbud og øke grunnbemanningen i psykisk helse og rustjenester slik at
- 520 barn og unge får tidlig og rask hjelp når de trenger det, samt etablere tilbud til
- 521 pårørende
- 522 • øke kompetansen på psykisk helse i barnehage og skole, blant annet gjennom
- 523 kompetanseheving for personalet i å identifisere barn med behov for ekstra
- 524 oppfølging.
- 525 • ha flere psykologer i skolehelsetjenesten.
- 526 • at det innføres et eget fag i ungdomsskolen om psykisk helse og livsmestring.

- 527 • at det opprettes flere rusfrie møteplasser for ungdom i de ulike bydelene.
- 528 • beholde ungdomstilbudet i Nav for de som faller utenfor skole og arbeid, og erstatte
- 529 dagens aktivitetsplikt med en aktivitetsrett.
- 530 • styrke forebyggende psykisk helsevern og tidlig intervensjon
- 531 • evaluere handlingsplan som selvmordsforebygging, og følge opp evalueringen med
- 532 nødvendige midler
- 533 • ha et lavterskeltilbud med psykologhjelp for voksne som Rask psykisk helsehjelp, og
- 534 utvide det til hele byen.
- 535 • øke brukermedvirkning, samt øke bruken av erfaringskonsulenter.
- 536 • Ha helsestasjon for ungdom i alle bydeler
- 537 • styrke det akutte psykiske helsetilbudet slik at personer som opplever en psykisk
- 538 helsekrise får god hjelp når krisen inntreffer.
- 539 • forby all retusjert reklame og reklame med KI-genererte personer i kommunen for å
- 540 motvirke kroppspress.

541

542 **Mennesker med alvorlige psykiske diagnoser**

543 Samfunnet har et særskilt viktig samfunnsansvar for mennesker med alvorlige psykiske
 544 diagnoser. De har i sjelden grad ressurser til å ta hånd om seg selv, og de har ofte få, dårlige
 545 eller fraværende sosiale nettverk. Denne pasientgruppen er prisgitt oss alle som medborgere,
 546 men mest prisgitt kommunalt byråkrati.

547 Det er varslet om økning i antall mennesker med alvorlige psykiske lidelser, som alle trenger
 548 bolig, tilpasset tilsyn, oppfølging og omsorg. Bergen kommune retter seg nå etter denne
 549 utfordringen ved å innføre såkalt "basedrift", eller "ambulerende tjenester", en ordning
 550 noenlunde slik vi kjenner det fra hjemmesykepleien. Uprøving gjennom fire år av basedrift i
 551 Fyllingsdalen viser at ordningen fører til stort press på personalet, med høyt sykefravær og
 552 stort gjennomtrekk i stillingene. Dette er etter SV sin mening en svært uheldig utvikling som
 553 fører til mindre kontakt mellom bruker og helsepersonell, mer isolasjon og større press på de
 554 ulike DPS-sykehusene. Fortsetter utviklingen er vi redd Bergen kommune ender i en krise
 555 hvor etaten ikke lenger makter å dekke basisbehovene eller yte de lovpålagte tjenestene.

556 **SV vil:**

- 557 • Styrke de eksisterende bofellesskapene og bosentrene, i form av økt bemanning og
- 558 daglig tilgang til kjøretøy.
- 559 • Etablere nye boenheter for fremtiden.
- 560 • Etablere egnede boenheter for særlig urolige brukere med ROP-lidelser, samt egnet
- 561 boenheter for brukere som er særlig sårbare og trenger rolige og trygge boforhold.

- Styrke tilbudet til eldre brukere med alvorlig psykisk lidelse som trenger øke stell og somatisk oppfølging. Dette krever personal med særskilt kompetanse innen fagområdet.
- Stanse planene om ytterligere innføring av ambulante tjenester som erstatning for stedlig bemanning for mennesker med alvorlige psykiske lidelser. Der basedrift allerede er innført, må ordningen evalueres med sikte på å reverseres og erstattes av løsninger som sikrer større kontinuitet, forutsigbarhet og nærhet mellom brukere og ansatte.

Kvinnehelse

Kvinnehelse har vært nedprioritert altfor lenge. Selv om kvinnehelse har fått større oppmerksomhet de siste årene, vet vi fortsatt for lite om sykdommer og helseutfordringer som særlig rammer kvinner. Medisinsk forskning har i for liten grad tatt hensyn til kjønnsforskjeller, og kvinner har vært underrepresentert i forskningen. Det gir et kunnskapsgap som kan føre til dårligere diagnostikk, behandling og oppfølging av kvinner.

Bergen har allerede gått foran med Norges første kvinnehelsehus. SV vil at Bergen skal gå foran i arbeidet for bedre kvinnehelse. Kvinner skal møte helsetjenester som tar deres helse og behov på alvor gjennom hele livet, fra menstruasjon, graviditet og barseltid til overgangsalder og alderdom. Vi vil styrke en trygg og individuelt tilpasset barselomsorg og sikre nødvendig oppfølging etter fødsel, blant annet gjennom hjemmebesøk fra jordmor.

SV vil:

- sørge for et bedre offentlig behandlingstilbud på kvinnehelse
- legge til rette for at fastleger får økt kompetanse på kvinnehelse og overgangsalder
- støtte organisasjoner og tiltak som Menopausen og Kvinnhelsehuset.
- bidra til at flere kvinner deltar i Mammografiprogrammet og Livmorhalskreftscreeningen.
- ansette flere jordmødre i kommunehelsetjenesten.
- sikre at Bergen har en barsel- og jordmortjeneste som ivaretar alle fødende og nyfødte barn.
- sørge for at alle nybakte foreldre får hjemmebesøk av jordmor i løpet av de to første ukene etter fødsel.
- sikre at alle mødre får tilstrekkelig tilbud om amnehjelp hjemme hos seg selv.
- at det utvikles et lavterskeltilbud for å håndtere milde til moderate både fysiske og psykiske utfordringer etter fødsel, med mål om å forebygge utviklingen av alvorlige lidelser.

- 597 • innlemme det fjerde trimesteret i oppfølgingen som kvinner og barn får av
- 598 helsestasjonen.
- 599 • støtte opp om «Flerkulturell doula».
- 600 • kjempe for gode, trygge og varierte fødetilbud.
- 601 • inkludere kvinnehelseperspektivet i kommunale planer og strategier i helse- og
- 602 omsorgstilbudet.
- 603 • jobbe for gratis hormonbehandling for overgangsplager.

604

605 Barnevern

606 SV vil arbeide for at alle barn får en god og trygg oppvekst. I et solidarisk samfunn har alle

607 voksne et ansvar for alle barn og unge. Barnevernet må sikres de ressursene som trengs for

608 å sikre at barn og unge i Bergen får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. De ansatte i

609 barnevernet må få tid til å gjøre jobben sin, og vi må sørge for at det er nok folk på jobb.

610 Hver krone i barneverntjenesten skal komme barn og unge til gode, og ikke gå til profitt.

611 Ordningen med utstrakt bruk av tjenester som settes ut på anbud må avsluttes, og

612 kommunen skal opprette egne avdelinger som tar seg av tjenestene. Samarbeid med ideelle

613 aktører kan vurderes videreført der den faglige kompetansen er ivaretatt.

614 Barnevernet forvalter mye makt og møter et stort mangfold av familier. Derfor er det viktig at

615 barnevernet har minoritetskompetanse slik at de er i stand til å gjøre gode vurderinger i møte

616 med den enkelte familie. I tillegg ser vi at enkelte miljøer har stor frykt for barnevernet, og det

617 er derfor behov for å jobbe med kommunikasjonen mellom disse miljøene og

618 barneverntjenesten.

619 SV vil styrke det forebyggende arbeidet i barnevernet gjennom pedagogisk-psykologisk

620 tjeneste, helsestasjoner, skolehelsetjenesten, samt barne- og ungdomspsykiatrien. Den

621 tverrfaglige kompetansen må styrkes og utvikles slik at tjenestene sammen bedre evner å

622 analysere komplekse saker og alternativ til tiltak.

623 SV vil:

- 624 • Sikre en offentlig barneverntjeneste der målet er at ingen kommersielle aktører skal
- 625 utføre barneverntjenester
- 626 • innføre en veiledende bemanningsnorm på 9 - 15 barn per kontaktperson, i dialog
- 627 med de ansattes organisasjoner.
- 628 • sikre tid til faglig utvikling og systematisk veiledning som fremmer kompetanse, kritisk
- 629 selvrefleksjon og god rolleforståelse for alle ansatte i etaten.
- 630 • øke kompetanse i operativ ledelse av barnevernet som fremmer kritisk selvrefleksjon,
- 631 god rolleforståelse, styring og kontroll.

- 632 • styrke barneverntjenestens kompetanse innenfor fagfeltene rus, psykiatri og
- 633 traumeforståelse.
- 634 • legge til rette for en bedre og bredere oppfølging av barn i fosterhjem.
- 635 • øke barneverntjenestens minoritetskompetanse
- 636 • starte opp et dialogprosjekt mellom innvandrergupper og barnevernet.
- 637 • prioritere tiltak for å få lavere gjennomtrekk blant ansatte i etaten gjennom status- og
- 638 kompetanseheving, samt lønns- og ansiennitets-ordninger som gjør at fagfolk står
- 639 lenger i stillingene.
- 640 • tilføre friske ressurser til Utekontakten.
- 641 • gjenopprette Lavterskel kveld til alle bydeler, med et samtaletilbud til barn, ungdom,
- 642 gravide og familier med behov for hjelp, råd eller veiledning på ettermiddager og
- 643 kveldstid.
- 644 • sikre finansieringen av ettervern til barnevernsbarn mellom 18 og 25 år slik at de får
- 645 en trygg overgang til voksenlivet.

646

647 En god eldreomsorg

648 Bergen skal ha en eldreomsorg som bygger på trygghet, verdighet og selvbestemmelse, og

649 der hjelpen er tilgjengelig når behovet oppstår. Samtidig skal vi satse mer på forebygging,

650 aktivitet og fellesskap, slik at flere kan holde seg friske, selvhjulpne og sosialt aktive lenger.

651 SV vil ha en offentlig og solidarisk eldreomsorg. Pengene fellesskapet bruker på omsorg, skal

652 gå til flere ansatte og bedre tjenester, ikke til profitt for kommersielle eiere. Eldreomsorgen

653 skal styres av innbyggernes behov, ikke av markedet.

654 Eldre skal få være med på å bestemme hvilken hjelp de trenger. De som ønsker å bo

655 hjemme, skal få nødvendig støtte til å gjøre det på en trygg måte. Det skal legges til rette for

656 at eldre lettere kan bytte til en mer funksjonell bolig og kommunen vil tilby eldre rådgivning og

657 praktisk hjelp i tilknytning til flytting. Samtidig må terskelen for å få sykehjemsplass senkes,

658 og Bergen må ha nok plasser til å møte behovene i en aldrende befolkning. Vi trenger også

659 flere bo- og omsorgstilbud mellom egen bolig og sykehjem for dem som trenger trygghet og

660 oppfølging, men ikke omfattende institusjonsomsorg.

661 God eldreomsorg krever nok folk på jobb. SV vil satse på hele og faste stillinger, høy faglig

662 kompetanse og tillitsbasert ledelse. Eldre skal møte ansatte som har tid til omsorg og

663 mulighet til å bli kjent med den enkelte. Bedre samhandling mellom fastleger,

664 hjemmetjenester, helsehus og sykehjem skal sikre sammenhengende og forutsigbare

665 tjenester.

666 Et sykehjem skal være et godt sted å leve, ikke bare et sted å få pleie. Derfor skal tilbudet

667 også gi rom for aktivitet, kulturopplevelser, fellesskap, fot- og fysioterapi og ergoterapi, og god

668 og næringsrik mat. Tjenestene skal ta hensyn til den enkeltes bakgrunn, språk, identitet og
 669 behov og gjenspeile mangfoldet i Bergens befolkning.

670 **SV vil:**

- 671 • si opp avtalene om kommersiell drift av sykehjem og i stedet drive i kommunal
 672 egenregi.
- 673 • at alle som har behov for det, får sykehjemsplass eller omsorgsbolig innen en måned
 674 etter at behovet er fastslått av lege.
- 675 • at Bergen kommune skal bygge minst 500 nye sykehjems- og omsorgsplasser i tillegg
 676 til allerede vedtatt utbygging, og jobbe for å nå målet om 25 % dekning for innbyggere
 677 over 80 år.
- 678 • ansette flere aktivitetsledere slik at ansvaret for gode tjenester ikke overlates til
 679 frivilligheten.
- 680 • at det ansettes flere ruskonsulenter på sykehjemmene.
- 681 • øke grunnbemanningen i hjemmetjenestene.
- 682 • innlemme sykehjem og omsorgsboliger i nærmiljøets aktiviteter slik at disse blir en
 683 naturlig del av lokalsamfunnet.
- 684 • at Bergen skal bli en "Compassionate City" for å legge til rette for lokale initiativ for å
 685 skape inkluderende og omsorgsfulle nabolag.
- 686 • ha et godt tegnspråklig tilbud i eldreomsorgen.
- 687 • kartlegge og styrke den flerspråklige og kulturelle kompetansen i eldreomsorgen.
- 688 • sikre en flerfaglig tilnærming i eldreomsorgen, der ulike yrkesgrupper og profesjoner
 689 sammen bidrar til å skape en god og helhetlig tjeneste.
- 690 • involvere ansatte, eldre og pårørende aktivt i utvikling av tjenestene innenfor
 691 eldreomsorgen, slik at tilbudet blir bedre tilpasset den enkeltes behov.
- 692 • sikre god tilgang på lindrende (palliativ) behandling i sluttfasen av livet. Døende skal
 693 kunne dø hjemme med kvalifisert hjelp og smertelindring dersom de ønsker det.
- 694 • øke grunnbemanningen og satse på kompetanseheving i hele eldreomsorgen, særlig
 695 innen psykisk helse
- 696 • at alle mottakere av pleie- og omsorgstjenester skal sikres et trygt, velsmakende og
 697 ernæringsmessig godt mattilbud.
- 698 • ha felles kommunal leveranse av god og næringsrik mat i hjemmetjenestene.
- 699 • bygge egne kjøkken på alle sykehjem.

- 700 • at eldre mennesker har frihet til selv å disponere hjelpen de vil ha i hjemmet ved å
- 701 innføre en halvtimes «aktivitetstid» hver uke for eldre med støttebehov.
- 702 • utvikle sosiale og kulturelle møteplasser som også inkluderer eldre.
- 703 • redusere egenandeler på hjemmetjenester.
- 704 • ha økt fokus på sosial omsorg i hjemmetjenestene for å forebygge ensomhet blant
- 705 eldre.
- 706 • at alle eldre skal kunne få faste hjemmehjelpere og hjemmesykepleiere.
- 707 • fjerne unødvendig byråkrati og måle- og telle-regimer gjennom å legge ned
- 708 forvaltningsenheten for hjemmetjenestene, og i stedet innføre tverrfaglige team som
- 709 bedre kan ivareta de eldre sine skiftende omsorgsbehov.
- 710 • tilby gode tekniske hjelpemidler til hjemmeboende eldre, der dette kan bidra til å øke
- 711 trygghet, verdighet og øke eller opprettholde funksjonsnivået til den enkelte, samt
- 712 sikre at det gis tilstrekkelig opplæring i hvordan hjelpemidlene brukes.
- 713 • etablere egne avlastningsordninger for pårørende til hjemmeboende pleietrengende.
- 714 • at retten til brukerstyrt personlig assistent (BPA) også skal gjelde etter fylte 67 år, fordi
- 715 ordningen kan bidra til at eldre med nedsatt funksjonsevne kan opprettholde et aktivt,
- 716 selvstendig liv.
- 717 • at kommunen gir hjemmeboende eldre bedre informasjon om retten til gratis
- 718 tannbehandling.
- 719 • senke aldersgrensen for omsorgsbolig eller sykehjemsplass, slik at alder ikke er
- 720 selvstendig avslagsgrunn dersom det finnes et reelt behov.
- 721 • prøve ut nye og alternative boformer for eldre i kommunal regi, som å kombinere
- 722 studentboliger og eldreboliger.
- 723 • sikre eldre tilgang på psykisk helsehjelp inkludert bedre tilgang på psykolog og
- 724 samtaleterapi på sykehjem.
- 725 • sikre bygging av rimelige boliger for eldre, og tilby eldre praktisk hjelp og rådgivning
- 726 ved flytting.

727

728 Tjenester for personer med utviklingshemming

729 Personer med utviklingshemming i Bergen har fått et bedre liv etter HVPU-reformen, takket

730 være målrettet politisk arbeid. Inkluderingsarbeidet er kommet godt i gang og tjenestene er

731 blitt utvidet. Fortsatt gjenstår det store utfordringer, og utviklingen går nå i feil retning. Dette

732 gjelder både boligkøen, størrelsen på egne bofellesskap, tilrettelagte arbeidsplasser, og

733 støttekontaktordningen.

734 Fortsatt står rundt 100 personer med psykisk utviklingshemming i Bergen i kø for å få tildelt
735 en adekvat bolig. Denne køen fører også til en større kø for å få avlastningstilbud.

736 Bergen kommune sitt ferietilbud avlaster de ordinære tjenestene til personer med psykisk
737 utviklingshemming om sommeren. Dette letter ferieavviklingen for tilsatte, beboere og
738 pårørende. Dette tilbudet gir innbyggere med psykisk utviklingshemming en unik mulighet til å
739 få oppleve noe annet enn egen leilighet og arbeidsplass eller dagsenter. Dette er et svært
740 viktig tiltak som SV ønsker at Bergen kommune skal styrke og utvikle videre.

741 **SV vil:**

- 742 • avskaffe boligkøen for personer med psykisk utviklingshemming i Bergen ved å bygge
743 100 nye botilbud innen 2031.
- 744 • legge til rette for kommunalt samarbeid med personer med utviklingshemming og
745 deres pårørende som ønsker å bygge nye hjem selv.
- 746 • arbeide for at størrelsen på samlokaliserte bofellesskap for personer med psykisk
747 utviklingshemming ikke som hovedregel overstiger seks boenheter
- 748 • sikre at beboerne i bofellesskap kan få økte muligheter til deltaking i relevante
749 fritidsaktiviteter
- 750 • øke den økonomiske rammen for avlastning til pårørende.
- 751 • at alle personer med psykisk utviklingshemming i Bergen kan få en relevant
752 arbeidsplass eller et godt tilbud på et dagsenter
- 753 • gjennomføre en egen undersøkelse for å kartlegge de områdene hvor kommunen ikke
754 oppfyller FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne
755 (CRPD).
- 756 • utforme en klar strategi for rekruttering og kompetanseheving for medarbeidere ved
757 de kommunale bofellesskapene for personer med psykisk utviklingshemming
- 758 • bedre arbeidsforholdene for ansatte i bofellesskap for å sikre stabil bemanning og
759 forebygge at ansatte slutter
- 760 • utvikle en helhets-kultur ved de kommunale bofellesskapene og i størst mulig grad
761 dekke inn behovet for ansatte gjennom hele stillinger
- 762 • reversere kutt i brukerstyrt personlig assistent (BPA) og støttekontaktordning
- 763 • at kommunen utarbeider tydelige retningslinjer og sikrer at alle som har rett til BPA får
764 tilstrekkelig antall assistansetimer til å leve et selvstendig liv og delta i samfunnet.
- 765 • sørge for koordinerte tjenester for familier med funksjonshemmede eller alvorlig syke
766 barn, slik at mennesker med komplekse sykdommer får den hjelpen og oppfølgingen
767 de har krav på.
- 768 • at avlastningstilbudet for foreldre og foresatte er slik at hele familien er ivaretatt og at
769 utbrenthet og fravær i arbeidslivet blant pårørende forebygges

- 770 • at Bergen kommune aktivt samarbeider og støtter opp om frivillige lag, foreninger og
- 771 idrettslag som tilbyr gode fritidsaktiviteter for mennesker med funksjonsnedsettelse
- 772 • at Bergen kommune sikrer kommunalt organiserte feriereiser for voksne.

773

774 **Rusomsorg**

775 Rusmiddelavhengige har rett til et verdig liv. SV arbeider mot sosial renovasjon,
 776 marginalisering og stigmatisering av rusmiddelavhengige. Byen og byrommene skal være for
 777 alle. Rusmiddelbruk skal ikke møtes med straff, men med tiltak som virker.

778 Derfor må vi styrke innsatsen på rusfeltet fra straff til forebygging og hjelp, og vil jobbe opp
 779 mot staten for en rusreform som avkriminaliserer bruk og besittelse av ulovlige rusmidler.

780 SV mener det bør finnes mottak- og oppfølgingssentre (MO-sentre) med bruker- og helserom
 781 med god og tett oppfølging i alle bydeler, også i sentrum. Disse må ha åpningstider ut fra
 782 brukernes behov, ikke bare i en knapp kontortid.

783 SV i Bergen har som mål å redusere rusmiddelavhengighet i byen og har en nullvisjon når det
 784 gjelder overdosedødsfall. Dette kan gjøres ved å gi alle som trenger det, tilbud om behandling
 785 og støtte til å kunne leve gode liv med trygg bolig og inntekt.

786 Alle som lever med rusmiddelavhengighet skal ha rett til avrusning, behandling og oppfølging
 787 i et sømløst forløp. Det er av vesentlig betydning at pasienter med rusmiddelavhengighet tas
 788 inn til behandling så snart som mulig når de er motivert for det. SVs hovedgrep er å sørge for
 789 at de rusmiddelavhengige ikke blir kasteballer i møte med det offentlige hjelpeapparatet.

790 Det er et stort behov for gode og egnede boliger for målgruppen. Boligene skal ha god
 791 kvalitet. Det skal legges vekt på at de som skal bo der skal føle seg ivaretatt og at det er lagt
 792 til rette for at de skal ha det godt. Ved hver etablering av botilbud skal det vurderes og legges
 793 til grunn et sosialfaglig forsvarlig antall beboere, der hovedregelen er at antall beboere ikke
 794 skal overstige 6-8.

795 **SV vil:**

- 796 • ha MO-sentre i alle bydeler.
- 797 • gjennomføre prøveprosjekt med en lokal rusreform sentrert rundt avkriminalisering og
- 798 skadereduksjon.
- 799 • at det offentlige behandlings-, bo- og omsorgstilbudet styrkes.
- 800 • øke kompetansen om rusrelaterte utfordringer blant kommunens helsepersonell.
- 801 • utvikle trygge møteplasser for rusmiddelavhengige, med muligheter for meningsfylt
- 802 aktivitet.

- 803 • styrke og videreutvikle tilgjengelige lavterskeltilbud og trygge møteplasser i sentrum
- 804 og bydelene for rusmiddelavhengige, med muligheter for meningsfull aktivitet, i
- 805 samarbeid med ideelle aktører med helse- og sosialfaglig kompetanse.

- 806 • øke den økonomiske støtten til brukerstyrte tilbud som Huset Bergen

- 807 • sikre trygge boliger i alle bydeler med trygg oppfølging for den enkelte
- 808 rusmiddelavhengige. Bruken av hospits og hospitslignende tilbud må opphøre.

- 809 • innføre egne retningslinjer for etablering av booppfølging og botilbud for mennesker
- 810 med utfordringer knyttet til rus og psykiatri, i samråd med brukere av tjenesten i. Antall
- 811 beboere bør være sterkt begrenset, og botilbudet bør være døgnbemannet når det er
- 812 hensiktsmessig.

- 813 • øke tallet på akuttovernattingsplasser, og drive dem i kommunal egenregi med
- 814 brukerkompetanse, brukere og brukerorganisasjoner. Kjønnrelaterte behov skal
- 815 ivaretas.

- 816 • ha flere tiltak som integrerer mennesker med utfordringer knyttet til rus og psykiatri i
- 817 arbeidslivet i samarbeid med næringsliv og organisasjoner.

- 818 • sikre bedre kommunikasjon mellom tverrfaglig spesialisert behandling av ruslidelser
- 819 (TSB), kriminalomsorgen og kommunen for å sikre sømløse forløp og at sårbare
- 820 personer ikke skrives ut uten videre oppfølging.

- 821 • sette Utekontakten i stand til å drive oppsøkende, forebyggende og kartleggende
- 822 arbeid i alle bydelene. Utekontaktens budsjett må økes betydelig.

- 823 • motivere injiserende heroinavhengige til å gå over fra sprøyter til å røyke heroin ved
- 824 veiledning og utdeling av gratis brukerutstyr.

- 825 • gå inn for en permanent ordning med medisinsk utdeling av heroin til de aller mest
- 826 utsatte injiserende heroinavhengige.

- 827 • Styrke sosialfaglig oppfølging rundt LAR/HAB og andre kommunale tjenester, med
- 828 vekt på psykisk helse, økonomi, nettverk og aktivitet.

- 829 • beholde og videreutvikle det kommunale krisesenteret for kvinner i aktiv rus.

- 830 • arbeide for et lavterskel arbeidstilbud for brukere og jobbe for å få innført sosialt frikort
- 831 etter Danmark sin modell.

- 832 • styrke tilbudet til pårørende og andre i nære relasjoner til rusmiddelavhengige i
- 833 samarbeid med pårørende.

- 834 • øke innsatsen mot rus i arbeidslivet gjennom samarbeid med for eksempel Akan.

- 835 • at alle idretts- og kulturarrangementer der barn og unge deltar skal være rusfrie.

- 836 • etablere et eget spesialisert tilbud innen eldreomsorgen til de eldste brukerne for å
- 837 sikre at kompetansen er samlet, og der inntak av rusmidler kan skje på en trygg og
- 838 forsvarlig måte

- 839 • anmode regjeringen for at det blir mulig med mobil lavterskel utdeling av små doser
840 metadon, etter modell av for eksempel metadonbussene i Portugal.
- 841 • sørge for at retur av pucker og brukerutstyr blir gratis.
- 842 • sikre tilgang på trygge og anonyme rusmiddelanalysetjenester
- 843 • løse vekteroppgavene i rusomsorgen med ikke-uniformerte trivselsvektre.
- 844 • jobbe for å utvide opplæringen i bruk av og tilgjengelighet av nalokson til
845 utelivsbransjen, vektere, bymiljøetaten, førstehjelpskurs, med flere.

846

En grønn by i utvikling

Klimakamp er også klassekamp

Klimakrisen er vår tids største utfordring, men den henger tett sammen med naturkrisen, og disse må løses i sammenheng. Bergen må ta sin del av ansvaret ved å kutte klimagassutslipp, ta vare på naturen og gjøre det enklere for innbyggerne å leve miljøvennlige liv. Som Norges nest største by har Bergen både et ansvar og en mulighet til å gå foran i det grønne skiftet.

For SV henger klimakamp og klassekamp tett sammen. Klimapolitikken må være sosialt rettferdig og sikre bred oppslutning om nødvendige klimatiltak. De som forurensrer mest og har størst økonomisk handlingsrom, må også ta den største delen av regningen. Samtidig skal alle ha tilgang til gode, rimelige og klimavennlige alternativer.

Klimakrisen trenger en grønn by i utvikling. En grønn by er en by med korte avstander, god kollektivtransport, trygge løsninger for gående og syklende og en arealpolitikk som begrenser byspredning og tar vare på grønne områder. Kommunen må gå foran gjennom ambisiøse klimakrav i egne innkjøp, investeringer og byggeprosjekter, satse på fornybar energi og kutte utslipp fra de største utslippskildene. Slik kan Bergen bli en fossilfri by innen 2030 og en nullutslippsby innen 2040.

SV vil:

- redusere klimautslippene slik at Bergen blir fossilfri innen 2030 og nullutslipp-by innen 2040.
- arbeide for å redusere avfallsmengden og få på plass karbonfangst og -lagring ved BIRs forbrenningsanlegg i Rådalen.
- stille krav om at alle planer som fremmes for bystyret skal gjøre rede for klimafotavtrykk og samlet klimakonsekvens.
- stoppe byspredning og med det nedbygging av grønne arealer for å bevare natur, redusere transportbehov, energibruk og klimautslipp
- prioritere fotgjengere, syklist og kollektivtransport i all arealplanlegging.
- sikre nullvekstmålet og sørge for redusert biltrafikk i Bergen sentrum med 40% innen 2030.
- etablere nullutslippssoner i Bergen og gradvis utvide disse.
- stille strenge klimakrav og innfase krav om nullutslipp i kommunale anbud og innkjøp innen 2030.
- velge plasseringer med god klimaprofil for kommunens finansielle investeringer, fondsplasseringer og forsikringer.

- 881 • at kommunen frafaller byggesaksgebyr for borettslag og sameier som søker om å få
882 legge solcellepanel eller andre energieffektiviseringstiltak.
- 883 • alle offentlige bygg der det er hensiktsmessig skal ha solceller.
- 884 • innføre en ordning der kommunen støtter solceller på private tak. For den andelen
885 denne støtten dekker skal tilsvarende strømproduksjon tilbakeføres til nettet.
- 886 • at alle avdelinger i kommunen må ha en plan for hvordan bruk av flyreiser kan
887 reduseres til et minimum.
- 888 • at klimakostnader skal vurderes når KI tas i bruk
- 889 • redusere energisløsing gjennom målrettede energieffektiviseringstiltak.

890

891 En by som tåler klimaendringene

892 Vi må gjøre det vi kan for å begrense menneskeskapte klimaendringer. Samtidig må vi
893 erkjenne at klimaendringene er her allerede og at konsekvensene av dem vil bli enda verre.
894 Vi må forsøke å begrense skadevirkningene mest mulig. Klimatilpasning er derfor nødvendig,
895 og en viktig del av kommunens beredskap.

896 Bergenserne kan vente seg et varmere, våtere og villere vær i fremtiden. Dette vil øke faren
897 for ekstrem nedbør, ras og flom. Dessuten vil havnivået og nivået for stormflo stige. SV vil
898 arbeide for at Bergen tar klimaendringene på alvor og gjør de tilpasningene som er
899 nødvendige.

900 SV vil:

- 901 • redusere flomfaren ved store nedbørsmengder ved å restaurere og beskytte våtmark
902 og myr mot nedbygging og gjenåpne naturlige vannveier.
- 903 • etablere nye og bevare eksisterende vegetasjonsområder og grønne lunger.
- 904 • sikre blågrønne løsninger i byutviklingen for å integrere vannhåndtering og grønne
905 områder i bystrukturen. som kanal mellom store- og lille-lungegårdsvannet
- 906 • legge gatedekke som bidrar til infiltrasjon av overvann, som brostein og porøs asfalt.
- 907 • stoppe utbygginger som hindrer nødvendig infiltrasjon av overvann.
- 908 • øke tempoet i utskifting av gamle rør for å sikre at kapasiteten i avløpssystemet er
909 tilstrekkelig til å håndtere økte vannmengder i fremtiden.
- 910 • at det skal skilles mellom overflatevann og avløpsvann i så stor grad som mulig ved
911 utskiftninger eller oppgradering av vann- og avløpssystemet.
- 912 • kartlegge ras- og flomfare i hele kommunen, og iverksette sikringstiltak der etablert
913 bebyggelse er i faresonen.

- 914 ● si nei til boligbygging i områder som er utsatt for ras, flom eller havnivåstigning.
- 915 ● gjennomføre tiltak for å beskytte Bryggen, samt annen verneverdig og fredet
- 916 bebyggelse mot havnivåstigning og stormflo.

917

918 Ta vare på naturen

919 Naturen er grunnlaget for livet vårt. Naturen gir oss ren luft, rent vann og mat på bordet.
 920 Samtidig bygger vi den ned bit for bit, det er ikke bærekraftig. Naturen er en av våre viktigste
 921 allierte i møte med klimaendringene. Når natur bygges ned, øker klimagassutslippene,
 922 karbonlagrene går tapt og leveområder for planter og dyr forsvinner. Derfor må vi ta vare på
 923 den, ikke bare for naturens egen verdi, men også for menneskene som lever her i dag og for
 924 generasjonene som kommer.

925 Gjennom FNs naturavtale har Norge forpliktet seg til å stanse og reversere tapet av natur.
 926 Bergen må ta sin del av ansvaret. Det betyr å verne verdifull natur, restaurere ødelagte
 927 områder og føre en arealpolitikk som setter naturhensyn først.

928 Bergen er omkranset av fjord, fjell og verdifulle naturområder som er viktige både for det
 929 biologiske mangfoldet og for innbyggernes livskvalitet. SV vil ta vare på disse områdene,
 930 sikre naturen mot nedbygging og restaurere natur som allerede er blitt ødelagt. Slik kan vi
 931 bevare naturverdiene, styrke byens motstandskraft mot klimaendringer og gi framtidige
 932 generasjoner de samme naturopplevelsene som vi har i dag.

933 SV vil:

- 934 ● verne 30% av kommunens land-, ferskvanns- og havområder innen 2030.
- 935 ● at 30% av all natur som er delvis ødelagt skal være restaurert innen 2030.
- 936 ● ta i bruk natur- og arealregnskap som virkemiddel for å belyse effekten av
- 937 arealpolitikken på naturmangfold og klima.
- 938 ● sikre arealnøytralitet ved å verne eksisterende friområder og etablere nye grønne
- 939 områder for rekreasjon og biologisk mangfold.
- 940 ● si nei til bygging innenfor byfjellsgrensen.
- 941 ● hindre nedbygging av dyrket og dyrkbar mark slik at matjorden sikres for fremtidige
- 942 generasjoner.
- 943 ● håndheve strandsonevernet, og stoppe alle forsøk på å hindre allmennheten tilgang til
- 944 sjø.
- 945 ● at Bergen av hensyn til allmenn ferdsel, natur og miljø, og press på utbygging fortsatt
- 946 skal være omfattet av sone 1 i strandsonevernet.

- 947 ● styrke kompetanse og kapasitet på naturvern i kommunen, og gjennomføre
- 948 kartlegging av naturtyper og biologisk mangfold i Bergen.
- 949 ● drive en bærekraftig vassdragsforvaltning som fører til god økologisk tilstand i byens
- 950 vann og vassdrag.
- 951 ● påse at Eviny bruker deler av inntektene til realisering av tiltak for et bedre vannmiljø i
- 952 Evinys kraftregulerte vassdrag.
- 953 ● beskytte truede og rødlistede arter i vårt område, som liten ramsløkflue, villaks i
- 954 Storelva i Arna, elvemusling i Haukåsvassdraget og atlantisk ål i Liavatnet i
- 955 Lyngbødalen.
- 956 ● utvide ordningen med byfjellsgeiter for å sikre byfjellene mot skogspredning og
- 957 gjengroing.
- 958 ● sikre ordningen med veterinærvakt og bedre de økonomiske rammevilkårene for
- 959 lokale dyrevelferdsorganisasjoner.
- 960 ● bare tillate lakseoppdrett i lukkede merder til havs, eller på grå arealer.
- 961 ● at det må settes et tak for maksimal dødelighet på 10% i lakseoppdrett.
- 962 ● at det skal være søknadspliktig å felle store trær etter Oslomodellen
- 963 ● stille krav om rent skrog ved anløp Bergen havn for å redusere spredning av
- 964 fremmede arter.
- 965 ● kreve rensing av avrenning og kjemikalier på vedlikeholdsplasser for båter.
- 966 ● fullføre opprydningen av miljøgifter i Vågen og resten av Byfjorden.
- 967 ● stoppe bygging av ny rullebane på Flesland
- 968 ● si nei til etablering av datasentre i Bergen kommune

969

970 **Frisk luft**

- 971 SV arbeider for en selvsagt rett for alle bergensere til å puste frisk luft. Luftforurensing viser
- 972 seg å være farligere enn tidligere antatt, og Verdens helseorganisasjon (WHO) anbefaler
- 973 derfor å senke grenseverdiene for dårlig luftkvalitet. Dette vil SV følge opp.
- 974 Biltrafikk er den viktigste årsaken til utslipp av både NO₂ og svevestøv i Bergen. Å bekjempe
- 975 lokal luftforurensing krever en langt mer miljøvennlig byutvikling som gir redusert
- 976 transportbehov.
- 977 I tillegg til biltrafikk er også vedfyring på kalde dager en vesentlig kilde til svevestøv. Ikke-
- 978 rentbrennende ovner finnes fremdeles mange steder i Bergen. Vi må derfor fortsette og

979 intensivere arbeidet med å skifte ut gamle ovner slik at vedfyring ikke bidrar til helsefarlig luft
980 på dager med inversjon.

981 Havnen i Bergen bidrar også til luftforurensing. Dagens miljødifferensierte havneavgift bør
982 forsterkes, slik at forurensende skip ilegges en ekstra avgift og på sikt ikke får legge til kai.

983 **SV vil:**

- 984 • alltid prioritere innbyggernes helse og retten til frisk luft foran retten til å forurense.
- 985 • heve ambisjonsnivået for luftkvalitet ved å følge WHO's anbefalte grenseverdier for
986 luftforurensning, og bruke disse som utgangspunkt for å iverksette lokale tiltak.
- 987 • føre en arealpolitikk som sørger for at flest mulig kan gå, sykle eller bruke
988 kollektivtransport til alle daglige gjøremål.
- 989 • innføre miljøfartsgrense på alle innfartsårer til Bergen for å redusere luftforurensing fra
990 biltrafikk.
- 991 • etablere null- og lavutslippssoner i sentrum og utsatte områder i bydelene.
- 992 • innføre strakstiltak ved fare for eller ved høy luftforurensing, som gratis kollektiv,
993 datokjøring, økte bompenger og andre restriksjoner.
- 994 • satse på veiunderlag som produserer minst mulig svevestøv, f.eks. brostein.
- 995 • få på plass målere av luftkvalitet flere steder i kommunen der det er fare for dårlig
996 luftkvalitet.

997

998 **Til kamp mot plastforurensing**

999 Plastforurensning er et av våre største og samtidig sterkt økende globale miljøproblemer. Det
1000 er et naturproblem, et klimaproblem og et folkehelseproblem. Når plast som ikke er
1001 nedbrytbar havner i jordsmonn, luft, vassdrag og hav, skaper dette store problemer for
1002 sjøpattedyr, fugler, fisk og andre organismer. Plasten havner inn i næringskjeden og til slutt
1003 på vårt middagsbord. I tillegg sprer plast miljøgifter, kjemikalier og skadelige bakterier og
1004 virus. For å bekjempe problemet må vi både rydde opp i den forsøplingen som allerede er i
1005 naturen, redusere plastbruken og bekjempe unødvendig plastbruk og ytterligere forsøpling.

1006 Halvparten av all mikroplast som havner i havet kommer fra bildekk. Det er derfor nødvendig
1007 å redusere biltrafikken for å bekjempe plastforurensing. Andre viktige forurensningskilder er
1008 maling, granulat fra kunstgressbaner og tekstiler laget av plast. Det trengs derfor en satsing
1009 på bred front for å bekjempe problemet.

1010 **SV vil:**

- 1011 • redusere biltrafikken for å bekjempe mikroplastforurensning som følge av dekkslitasje.

- 1012 • gjennomgå plastbruken i all kommunal virksomhet med sikte på å fase ut all
1013 unødvendig plastbruk.
- 1014 • øke takten i utfasing av gummigranulat på kunstgressbaner og lekeplasser, og gå imot
1015 etablering av nye kunstgressbaner som ikke baserer seg på nedbrytbare alternativer.
- 1016 • legge en plan for og sette av penger til jevnlig rydding av plastavfall fra kystområder
1017 og vassdrag i Bergen og at BIR sørger for gratis henting av avfall etter
1018 strandryddeprosjekter.
- 1019 • sikre et helhetlig oppsamlingssystem for marin plastforsøpling i hele havneområdet i
1020 Bergen.
- 1021 • si nei til bruk av plastarmering i forbindelse med vegbygging i Bergen og stille krav om
1022 gjenvinning av plastmaterialer fra bygge- og anleggsplasser i Bergen.
- 1023 • samarbeide med næringslivet for å redusere plastbruk, hindre unødig bruk av plast og
1024 øke graden av gjenbruk og resirkulering av plast, med særlig fokus på fiskeri, havbruk,
1025 jordbruk, bygg og anlegg, varehandel og restauranternæringen.
- 1026 • forbedre ordningen for kildesortering av plast slik at en større andel gjenbrukes og
1027 resirkuleres.
- 1028 • gjennomføre en egen satsing for å redusere plastbruken i landbruket, og innføre gode
1029 ordninger for innsamling og resirkulering av plastavfall i landbruksnæringen.

1030

1031 **Demokratisk byutvikling**

1032 Måten byutviklingen i dag gjennomføres på utgjør et stort demokratisk problem. I Bergen er
1033 det i stor grad private utbyggere som er i førerretten i arealpolitikken. Det er private utbyggere
1034 som tar initiativ til hvordan ulike områder i byen skal se ut, og deres hensyn til maksimal
1035 profitt får ofte sette til side hensyn til estetikk og bokvalitet i både nye og etablerte nærmiljø.
1036 Samfunnsmessige hensyn som tilstrekkelig barnehage- og skolekapasitet, grøntområder,
1037 nærmiljøanlegg for barn og unge og tilbud til eldre blir ikke ivaretatt slik det bør. Samtidig er
1038 beslutningene som fattes på dette området i praksis irreversible og har store konsekvenser
1039 for innbyggerne i uoverskuelig fremtid.

1040 SV mener at kommunen må ta hovedansvaret for god areal- og samfunnsplanlegging, og ikke
1041 overlate utviklingen til private aktørers egeninteresser. Derfor vil SV styrke innbyggernes
1042 mulighet til å påvirke byutviklingen og premiere utbyggere som vil bygge i tråd med
1043 demokratisk vedtatte planer. En by som er god for barn og unge, er god for alle innbyggere.
1044 Samtidig er det de unge som må leve lengst med konsekvensene av beslutningene som blir
1045 tatt. Derfor er det spesielt viktig for SV at barn og unges rettigheter og interesser blir godt
1046 ivaretatt i byutviklingen.

1047 **SV vil:**

- 1048 ● prioritere innbyggernes interesser høyere enn utbyggernes interesser i byutviklings-
1049 og byggesaker.
- 1050 ● involvere innbyggerne aktivt i utviklingen av eget nærmiljø, blant annet gjennom
1051 deltakende budsjettering og folkemøter om arealplaner.
- 1052 ● innføre sms- eller e-post-varsling til innbyggerne om saker som angår deres nærmiljø
1053 og hvordan de kan påvirke.
- 1054 ● prioritere barn og unges rettigheter i all byutvikling.
- 1055 ● gi forkjørsrett i kommunal saksbehandling til prosjekt som er i samsvar med vedtatte
1056 overordnede planer.
- 1057 ● ha flere gatenavn og plasser oppkalt etter kvinner, og flere skilt, av typen blå
1058 historiske skilt, som forteller om dem.
- 1059 ● at nye boliger bygges nært knutepunkter for kollektivtransport og at kommunen skal
1060 bygge smartere gjennom en moderat økning i tetthet rundt kollektivtilbud med
1061 fellesfunksjoner for å spare totalt areal og legge til rette for gode naboskap.
- 1062

1063 **Kulturminner og arkitektur**

1064 En god by tar vare på både sine innbyggere og sin historie. Å ta vare på kulturminner er å ta
1065 vare på byens identitet. Bergen har en rik bygningshistorie, med bygninger fra middelalderen,
1066 unike trehus fra 1600- og 1700-tallet og mange flotte bygårder, småhus og villaer. Disse
1067 bygningene er byens ansikt og en viktig del av vårt felles miljø. Flere av byggene fra 1600-,
1068 1700-tallet og små trehus er truet av generelt forfall og de er sårbare for brann.
1069 Brosteinsgatene og skifertakene er også en del av byens kulturarv og må sikres for
1070 fremtidens generasjoner. De mange frivillige som bidrar til å bevare byens kulturarv, må
1071 sikres støtte til sin aktivitet.

1072 **SV vil:**

- 1073 ● styrke byantikvaren.
- 1074 ● reetablere byarkitekten.
- 1075 ● ha en arkitekturveileder som sikrer god arkitektur for byens nye og eldre bygg
- 1076 ● gjennomføre kulturminnekartlegging av alle deler av kommunen.
- 1077 ● jobbe mot fiendtlig arkitektur, og tilbakeføre all fiendtlig arkitektur.
- 1078 ● styrke vedlikeholdet av verneverdige og fredede bygg i kommunalt eie.
- 1079 ● ta vare på middelalderkirkene i Bergen
- 1080 ● skjerpe tilsynet med bygningsvern og brannsikring av verneverdig og fredet
1081 bebyggelse og utleieboliger i brannsmitteområdene i Bergen.

- 1082 ● sikre brannvesenet åpne og gode utrykningsveier, blant annet ved å forby
1083 gateparkering i brannsmitteområdene der det meste av den eldre trehusbebyggelsen
1084 ligger.
- 1085 ● sikre videre drift av Beffen.
- 1086 ● stille krav om samarbeid med byantikvar og brannvesen for å innvilge søknader om
1087 fritak for eiendomsskatt for fredede og verneverdige bygninger og eiendommer.
- 1088 ● at brostein skal være det foretrukne veidekket i sentrale byområder i Bergen, og
1089 tilbakeføre til brosteinsdekke der dette i dag ligger under asfalt. For sykkeltraseer skal
1090 en velge veidekke som gjør det attraktivt og trygt å sykle, men som også understøtter
1091 byens kulturarv.
- 1092 ● sikre byens skifertak og styrke støtteordninger for huseiere som tar vare på dem.
- 1093 ● sikre gjenoppbygging av Ekserserhuset som kommunalt kulturhus i Baneveien
- 1094 ● iverksette tiltak for å hindre spekulasjon i forfall av verneverdige bygg.
- 1095 ● sikre og styrke veterantoget på gamle Vossebanen.
- 1096 ● utvikle og ta vare på Gamle Laksevåg Verft som et område for kultur, aktivitet, næring og
1097 maritim historie, inkludert bevaring og bruk av tørrdokken.
- 1098

1099 Samferdsel

1100 Bane til alle bydeler

1101 Den siste valgperioden har vært fire tapte år for bybanen. På grunn av Høyres spektakulære
1102 løftebrudd har byggingen av bane til Åsane blitt utsatt, blant annet i et samarbeid med partier
1103 som ikke ønsker noen bybane i det hele tatt. Bergenserne risikerer fortsatt at bybanen aldri
1104 blir bygget dersom tunnelalternativet viser seg å ikke være gjennomførbart enten av
1105 praktiske, tekniske, eller økonomiske grunner.

1106 Derfor sier SV klart og tydelig: Ingen flere utsettelse. Vi går til valg på å bygge bybanen til
1107 Åsane så fort som mulig, i åpen trasé langs Bryggen.

1108 Bybanen må bli ryggraden i transportsystemet i Bergen. Et skinnegående, utslippsfritt,
1109 forutsigbart og køfritt transportalternativ til alle bydeler vil gi mange flere mulighet til å bruke
1110 miljøvennlig transport. Kollektivtilbudet må ha vesentlig større kapasitet enn i dag, med flere
1111 avganger og ruter.

1112 SV vil bruke bybanen til å gi et byutviklingsløft langs hele traseen og samtidig overføre
1113 veikapasitet fra bil til kollektivpassasjerer, syklist og fotgjengere. Det krever at bybanen
1114 først og fremst legges på gategrunn, og at profittsøkende utbyggere ikke får legge alle
1115 premissene for byutviklingen langs traseene. Bybaneutviklingen skal være menneske- og
1116 naturvennlig. Mens bybanen bygges, vil eksisterende nabolag, bebyggelse og grøntområder
1117 utsettes for negativ påvirkning i form av støy og støv i anleggsperioden. SV vil legge vekt på å
1118 redusere miljøpåvirkningene mest mulig i anleggsfasen og finne løsninger som er gode for
1119 folk, klima og miljø.

1120 SV vil:

- 1121 • begynne byggingen av bybanen til Åsane så fort som mulig, i den vedtatte og
1122 ferdigregulerte traséen langs Bryggen.
- 1123 • vurdere muligheten for å erstatte tunnelen under Sandviken kirke med et nytt
1124 traséalternativ i Sjøgaten, hvor biltrafikken også reduseres. En eventuell slik endring
1125 skal ikke føre til at utbyggingen til Åsane utsettes.
- 1126 • jobbe for at staten tar en større del av kostnaden med bybaneutbyggingen, minst
1127 80%.
- 1128 • finne og realisere en løsning for bybanen i sentrum som sikrer at bybanen til
1129 Fyllingsdalen kan få økt rutefrekvens.
- 1130 • stille krav om bilfri sone på Bryggen og gjennomføring av nødvendige tiltak for å
1131 redusere biltrafikken på strekningen Øvregaten-Nye Sandviksveien-Sandviksveien.
- 1132 • få på plass en sammenhengende sykkelvei gjennom sentrum og Sandviken som del
1133 av bybaneutbyggingen til Åsane.

- 1134 • at bybanestrekningene til Dokken, Laksevåg, Loddefjord, Vadmyra og Storavatnet, blir
- 1135 planlagt, og at det utarbeides og vedtas kommunedelplaner for alle
- 1136 bybanestrekninger.
- 1137 • redusere sårbarheten i bybanesystemet ved å etablere flere vendemuligheter på
- 1138 traseene.
- 1139 • flytte E39 ut av Sandviken ved å bruke dagens E39 til bybane og tofelts lokalvei.

1140

1141 Folk framfor biler

1142 For at Bergen skal nå klimamålene sine, må vi prioritere kollektivtransport, gående og

1143 syklende foran privatbilisme. Bilkjøring fører til store klimagassutslipp, luftforurensing og

1144 dekkslitasje fører til forurensing av mikroplast som skader omgivelsene. SV ønsker et bilfritt

1145 sentrum, og er imot veiutbygging som fører til økt biltrafikk i eller inn mot Bergen. Store

1146 motorveiprojekt fører til nedbygging av natur og tap av matjord, samtidig som

1147 kollektivtransporten taper. Bergen trenger en grønn transportrevolusjon, og det haster.

1148 Vi vil sikre at kollektivprisene alltid er lavere enn prisen for å passere bomringen med bil, og

1149 at prisen for bil både er miljø- og rushtidsdifferensiert. Bompenginntektene skal også brukes

1150 til å finansiere drift av kollektivtransporten, og ikke bare til investeringer.

1151 Et godt utbygd kollektivsystem er dessverre ikke tilstrekkelig. Restriksjoner på biltrafikken er

1152 nødvendig for å bli kvitt unødvendig bilkjøring. SV er derfor tilhenger av at bilistene må betale

1153 for å bruke veien de kjører på, samtidig som vi øker kollektivtransportens konkurransekraft

1154 sammenlignet med bilkjøring.

1155 SV vil:

- 1156 • øke kollektivandelen av daglige reiser i Bergens-området til minst 20%
- 1157 • sikre at Byvekstavtalen etterleves med nullvekst i biltrafikken.
- 1158 • utrede alternativer for veiprising til erstatning for dagens bomring, slik at ordningen blir
- 1159 mer rettferdig
- 1160 • gradvis avvikle noen av privilegiene som el-biler har i dag, som kjørerett i
- 1161 kollektiv/sambruksfelt og sterkt redusert pris for passering i bomringen.
- 1162 • omgjøre ett kjørefelt i hver retning på alle firefeltsveier til kollektivfelt.
- 1163 • at alle nye utbygginger av boliger og arbeidsplasser skal ha tilgang på god
- 1164 kollektivtransport
- 1165 • gjøre Torget og Bryggen til bilfrie soner på vei mot et bilfritt sentrum.
- 1166 • gjøre plass til sammenhengende sykkelvei og fotgjengere på veien til målet om bilfritt
- 1167 sentrum

- 1168 ● sikre gode og synlige gang- og sykkelveier i hele kommunen.
- 1169 ● redusere fartsgrensen til 30 km/t i sentrum og tettbygde strøk
- 1170 ● innføre miljøfartsgrense på alle innfartsårer inn mot Bergen sentrum
- 1171 ● avvikle all gateparkering i sentrum som ikke er avsatt til boligsone-, løperhjul- eller
- 1172 HC-parkering.
- 1173 ● omgjøre Klostergarasjen til boligsoneanlegg, rive Bygarasjen for å omdisponere
- 1174 arealet til andre formål og avvikle minst 3000 parkeringsplasser i sentrum.
- 1175 ● øke parkeringsprisene i kommunale parkeringsanlegg og stille krav om
- 1176 parkeringsavgift ved kjøpesentre dersom det blir lovhjemmel for det.
- 1177 ● Innføre nullparkeringsnorm i sentrumsnæreområder
- 1178 ● tilrettelegge for økt bildeling, blant annet ved at parkeringsplasser omdisponeres til
- 1179 bildeling, og at disse får billigere/gratis parkering
- 1180 ● etablere en tofelts ringveg øst mellom Arna og Nesttun med tofelts tunnel forbi
- 1181 Grimesvingene og sammenhengende gang- og sykkelvei mellom Indre Arna og
- 1182 Midtun
- 1183 ● være en pådriver for at Hordfast ikke realiseres.
- 1184 ● fjerne trafikkmaskinene Torborg Nedreaas gate og Danmarks plass i løpet av de neste
- 1185 30 årene. Det skal vi legge til rette for i alle de neste valgperiodene
- 1186 ● gå inn for omkamp om trolleybussens fremtid, slik at den ikke legges ned slik planene
- 1187 nå er
- 1188 ● stille krav om utslippsfrie hurtigbåter på strekningen Bergen-Askøy, Bergen-
- 1189 Nordhordland og andre aktuelle strekninger.
- 1190 ● kreve at alle nye utbygginger har god tilgang til kollektiv, sykkel og gange
- 1191 ● bygge gode, sammenhengende gang- og sykkelveier i og mellom alle bydeler
- 1192 ● stille krav om gang- og sykkelavstand til service- og velferdstilbud i all boligbygging.

1193

1194 Økt trafiksikkerhet

- 1195 Hvert år blir altfor mange drept eller skadet i trafikken. Trafiksikkerheten i Bergen er mange
- 1196 steder langt fra god nok. Når veien er utrygg for gående og syklende øker bilkjøringen og gjør
- 1197 veien enda mer trafikkfarlig. Disse onde sirklene vil SV bekjempe. Vi prioriterer tryggheten til
- 1198 de myke trafikantene.

1199 SV vil:

- 1200 • innføre hjertesoner med bilfrie områder og lav fartsgrense, maks 30 km/t, rundt alle
- 1201 barne- og ungdomsskoler og barnehager.
- 1202 • etablere flere miljøgater med lav fartsgrense og eget sykkelfelt som prioriterer de
- 1203 myke trafikantene.
- 1204 • øke investeringene i trafikksikkerhetstiltak og utbygging av gang- og sykkelveier, blant
- 1205 annet ved å bruke en høyere andel av bompenginntektene til dette formålet.
- 1206 • stille krav om bilfri sone på Bryggen og gjennomføring av nødvendige tiltak for å
- 1207 redusere biltrafikken på strekningen Øvregaten-Nye Sandviksveien-Sandviksveien.
- 1208 • gi fotgjengere signalprioritering ved fotgjengerfelt i sentrum og langs skoleveier. Lyset
- 1209 skal stå på grønt for fotgjengere som standard, og bilene vente på lyssignal
- 1210 • arbeide for at ingen veier i Bergen kommune har høyere fartsgrense enn 80 km/t slik
- 1211 at man også kan bygge trafikksikre kollektivfelt
- 1212 • forby gateparkering langs alle skoleveier der det ikke finnes fortau eller
- 1213 gang/sykkelvei.
- 1214 • stille krav om gode og trafikksikre løsninger i alle utbyggingsplaner.
- 1215 • sikre universell utforming av alle fortau og fotgjengerfelt slik at alle innbyggere kan
- 1216 ferdes trygt uavhengig av funksjonsnivå
- 1217 • styrke vedlikeholdet av snarveier og barnetråkk som er skjermet for biltrafikk.

1218

1219 Sykkelbyen

1220 En høy andel av bergenserne bor i sykkelavstand til jobben. Likevel er Bergen en sykkelsinke

1221 med svært lav sykkelandel. SV mener at et gjennomgående og sammenhengende

1222 sykkelveinett som skiller gående og syklende er nødvendig for å øke sykkelandelen. Samtidig

1223 må det tilrettelegges bedre for sykling internt i bydelene, særlig lokale sykkelveier til skoler,

1224 idrettsanlegg og arbeidsplasser må prioriteres. Flere høyfarts sykkelveier vil gjøre det mer

1225 attraktivt å sykle lengre distanser.

1226 Vi vil også opprettholde og utvide ordningen med reklamefrie bysykler, dette vil vi tilby i alle

1227 bydeler. Tilbudet bør også inkludere el-sykler, og bli en del av kollektivtilbudet inkludert i

1228 Skyss sine billetter. Vi ønsker også å fase ut de kommersielle el-løpehjulene, til fordel for en

1229 kommunaleid bysykkelordning. I mellomtiden ønsker vi å regulere antall kommersielle el-

1230 løperhjul og hvor de kan parkere og begrense makshastigheten der fotgjengere ferdes.

1231 SV vil:

- 1232 • innføre en kommunal bysykkelordning som en integrert del av kollektivtilbudet
- 1233 • prioritere sammenhengende sykkelvei gjennom Bergen sentrum, blant annet ved å
- 1234 omdisponere veikapasitet fra biltrafikken, f.eks. i Kong Oscars gate og på Torget.

- 1235 • bygge ut det lokale sykkelveinettet i bydelene slik at det blir trygt å sykle til skole,
1236 arbeid og fritidsaktiviteter med maks 30 km/t på vei der sykler og biler møtes
- 1237 • etablere et sykkelkontor med planleggingskapasitet som skal involveres i all
1238 trafikkplanlegging og alltid inkludere sykkelvei i all bybane- og veiplanlegging.
- 1239 • stille krav om trygg omkjøring for syklistene ved vei- og anleggsarbeid
- 1240 • øke det totale antallet bysykler for hver ny bydel som blir inkludert i ordningen og
1241 sørge for en tilstrekkelig andel elsykler.
- 1242 • bygge ut anlegg for trygg sykkelparkering i sentrum og ved kollektivknutepunkt.
- 1243 • prioritere innfartsparkering for sykkel fremfor innfartsparkering for bil.
- 1244 • stille krav om trygg sykkelparkering under tak og med lademulighet til utbyggere av
1245 boliger og næringsområder.
- 1246 • tilrettelegge for frakt med lastesykkel i sentrum.
- 1247 • sørge for rask snørydding i gater, sykkelveier og på fortau. Stille strengere krav til
1248 kvaliteten på snøbrøyting for å sikre bedre fremkommelighet
- 1249 • Innføre egne parkeringssoner for de kommersielle el-løpehjulene, slik at de ikke er til
1250 hinder for fremkommeligheten på fortau, torg o.l.
- 1251 • forby parkering av kommersielle el-løperhjul i brannsmitteområder på annet enn
1252 spesielt definerte plasser og forby oppbevaring og lagring av kommersielle el-løperhjul
1253 og batterier i boligområder.
- 1254 • redusere antall el-løperhjul i takt med utvidelse av bysykkelordningen med mål om null
1255 kommersielle el-løperhjul i Bergen kommune.
- 1256 • innføre flere soner der man ikke kan kjøre med el-løperhjul i sentrum og innføre
1257 sakesoner i Bergen Sentrum, med unntak av sykkelveiene.
- 1258 • beholde nattetenging av el-løperhjul.
- 1259 • innføre et prikkbelastningssystem for utleiende av el-løperhjul, slik at tillatelse til å drive
1260 utleie av el-løperhjul kan trekkes tilbake ved mangelfull etterlevelse av kontraktsvilkår
1261 eller relevante lovbestemmelser.

1262

1263 Buss og tog

1264 Et godt buss- og togtilbud er, sammen med bybanen, nødvendig for å oppnå redusert
1265 biltrafikk. Selv om kollektiv- og togtransporten er et fylkeskommunalt og statlig ansvar, er det
1266 mye Bergen kommune kan gjøre for å bidra til et bedre buss- og togtilbud for passasjerene.

1267 **SV vil:**

- 1268 ● kjempe for at de rasfarlige områdene på E16 og toglinjen mellom Bergen og Voss blir
1269 prioritert først når ny vei og bane på strekningen skal bygges.
- 1270 ● styrke Bergen kommunes innflytelse på utvikling av rutetilbud, pris og billettsystem for
1271 kollektivtransporten.
- 1272 ● **DISSENS:** Et mindretall på en (Jona) vil ha følgende setning: «jobbe for gratis
1273 kollektivtransport i Bergen.» Et flertall på fem vil ikke ha med setningen.
- 1274 ● regulere kollektivfelt på alle innfartsårene til Bergen for å hindre at busser står i bilkø.
- 1275 ● utrede muligheten for å reservere Løvestakktunnelen utelukkende for kollektivtransport.
- 1276 ● sikre lyskryssprioritering for bussene slik at de kommer raskere frem.
- 1277 ● stille krav om at alle busser i Bergen, også kommersielle turistbusser og
1278 sightseeingbusser, skal være utslippsfrie. F.eks. gjennom bruk av nullutslippssoner.
- 1279 ● kjempe for rask realisering av ny, rassikker og raskere togtrasé mellom Bergen og
1280 Voss og at løftene om å bygge Ringeriksbanen blir holdt.
- 1281 ● kjempe for flere møtespor på Bergensbanen
- 1282

Grønn omstilling og sirkulær økonomi

Redusert forbruk og mer gjenbruk

All ressursbruk belaster naturen og klimaet. SV skal jobbe for at Bergen har en sirkulær økonomi der ressurser holdes i kretsløp lengst mulig gjennom ombruk, og med mål om å redusere forbruk og avfall, der det skal være enkelt å gjenvinne og bruke resirkulerte materialer. Lavt forbruk bør premieres, og kommunen må legge til rette for at flere kan leve i tråd med naturens tålegrenser. Kommunen skal derfor redusere avfallsmengdene og øke ombruk, materialgjenvinning og kildesortering, blant annet gjennom sitt eierskap i BIR. Mest mulig av ressursutnyttelsen bør skje lokalt for å redusere transport og utslipp.

SV vil:

- bruke kommunens eierskap i BIR til å redusere tekstilavfall gjennom økt reparasjon, ombruk og gjenvinning.
- legge om de kommunale avgiftene slik at innbyggerne betaler etter hvor mye de forbruker, blant annet slik at renovasjons- og vannavgiften fastsettes på bakgrunn av husholdningens forbruk.
- legge til rette for delings- og reparasjonsverksteder ved gjenbruksstasjonene og i nabolagene, der innbyggerne kan få veiledning og opplæring i å reparere ødelagte gjenstander, låne verktøy og utstyr, og reparere klær og andre bruksgjenstander for å forlenge levetiden.
- tilrettelegge for byttedager og byttemarkeder i samarbeid med miljø- og studentorganisasjoner.
- ha mer gjenbruk, redesign og bruk av resirkulerte materialer ved kommunale innkjøp av møbler og interiør, samt sikre gode reparasjonsløsninger.
- at arbeidet med å redusere matsvinn blir innlemmet i kommunens planer og strategier.
- samarbeide med dagligvare- og restaurantbransjen om å redusere matsvinn, blant annet gjennom et prøveprosjekt der det samles inn brukbare matvarer som er utgått på dato til bruk i kommunale kantiner og kjøkken.
- stille krav om materialgjenvinning i alle byggeprosjekt for å øke graden av ombruk.
- få på plass bedre ordninger for kildesortering og kompostering av våtorganisk avfall, som matavfall. Bossettet i sentrum må tilrettelegges for slikt avfall.
- bekjempe kjøpepress ved å hindre kommersialiseringen av det offentlige rom gjennom blant annet å stramme inn skiltvedtektene.

1317 Energi - bruke mindre og leve mer

1318 All produksjon av energi innebærer naturinngrep. Det beste vi kan gjøre for å redusere
1319 miljøbelastningen ved energiproduksjon, er å redusere energibruken så mye som mulig og
1320 bruke energien på de riktige tingene. SV mener strøm er kritisk infrastruktur, og vil sikre
1321 varige, rimelige og forutsigbare priser for folk og næringsliv.

1322 Nøkkelen til store kutt i klimagassutslippene er å redusere energiforbruket og erstatte fossil
1323 energi med fornybar energi. For å stimulere grønn omstilling må Bergen også ta i bruk sine
1324 fornybare energiresurser, som vannkraft, jordvarme og solenergi, heller enn gjennom
1325 kjernekraft. Dette er avgjørende for å klare overgangen til nullutslipp på en trygg,
1326 gjennomførbar og raskere måte.

1327 SV vil:

- 1328 ● fase ut bruk av fossil energi i Bergen og satse på energieffektivisering og
1329 energisparing.
- 1330 ● fase ut bruk av fossile kilder til oppvarming av bygg og produksjon av fjernvarme, og
1331 ikke tillate fossile oppvarmingskilder i nybygg.
- 1332 ● stille krav om energieffektivisering og fornybar energiproduksjon ved kommunale
1333 nybygg og renoveringer.
- 1334 ● supplere ENOVAs støtteordninger for en storstilt utbygging av solenergi, særlig på tak
1335 i borettslag, sameier og næringsbygg.
- 1336 ● sørge for at det gjennomføres energieffektivisering og utbygging av solenergi på
1337 offentlige bygg.
- 1338 ● etablere en egen satsing på energieffektivisering i eldre kommunale boliger og bygg.
- 1339 ● at kommunen skal tilby gratis energirådgivning til innbyggerne, og hjelpe til med
1340 søknadsprosesser og nødvendig tilrettelegging.
- 1341 ● bruke eierskapet i Eviny til å fremme energisparing og satsing på grønn hydrogen,
1342 solenergi, jordvarme og havvind, og gå imot utbygging av vernede vassdrag.
- 1343 ● bruke eierskapet i Eviny og BKK til å sikre at det er nok kraft tilgjengelig der den
1344 trengs, blant annet ved å frigjøre strøm gjennom energieffektivisering, lokal
1345 energiproduksjon og utnyttelse av overskuddsvarme.
- 1346 ● si nei til etablering av kraftkrevende næring som ikke bidrar til det grønne skiftet, som
1347 produksjon av generativ KI etter kryptovaluta eller elektrifisering av sokkelen med kraft
1348 fra land.

1349

1350

1351

1352 Et levende og grønt næringsliv

1353 SV ønsker levende og mangfoldige byområder, ikke bydeler som tømmes for liv etter
1354 arbeidstid fordi handelen er konsentrert i store kjøpesentre utenfor sentrum. Derfor skal vi
1355 styrke lokalt næringsliv, håndverk og produksjon. Det vil vi gjøre ved å bevare mindre
1356 butikker, levende handlegater og lokale møteplasser. Samtidig skal reguleringsplaner sikre
1357 arealer der håndverk og produksjonsvirksomhet kan etableres og utvikles.

1358 SV har som mål å legge til rette for utvikling av et variert næringsliv som kan sikre bærekraft,
1359 velferd og sysselsetting, også etter oljealderen. God næringspolitikk betyr derfor satsing på
1360 forskning, kompetanse og innovasjon. Derfor må Bergen være en aktiv pådriver for at
1361 næringslivet på alle områder har søkelys på miljø og grønne arbeidsplasser. Med alle de
1362 kloke hodene i industrien og forskningen skal vi gå fra dagens fossilsamfunn til et
1363 lavutslippssamfunn og videre inn i nullutslippssamfunnet.

1364 SV vil:

- 1365 • at parkeringsplasser (med unntak av HC-plasser) utenfor serveringssteder blir brukt
1366 som midlertidige uteserveringsområder fra mai - september.
- 1367 • gi en fordel til etablerte og seriøse aktører i utelivsbransjen ved arrangement og
1368 «folkefest» framfor nyetablerte eventbyråer.
- 1369 • stille krav om nullutslippsløsninger for anleggsmaskiner, byggestrøm, byggvarme,
1370 tørking og transport til, fra og på byggeplassen for å nå målet om utslippsfrie
1371 byggeplasser.
- 1372 • styrke støtteordninger til privatpersoner og bedrifter som ønsker å starte med grønn
1373 næringsvirksomhet, særlig i samarbeid med forskningsinstitusjoner.
- 1374 • opprette en støtteordning som går direkte til å promotere grønne pilotprosjekter og
1375 demonstrasjon av ny teknologi.
- 1376 • bruke eierskapet i Eviny til å sikre god miljøtilstand i vassdragene og at
1377 kraftproduksjon ikke går på bekostning av viktige naturverdier, der nye
1378 regulerings tiltak må tilfredsstille de høyeste kravene til økologisk tilstand etter
1379 vanndirektivet.
- 1380 • at kommunen skal stille krav til grønne, utslippsfrie og sirkulære løsninger i
1381 kravspesifikasjonen i sine innkjøps- og anbudsordninger for å stimulere utviklingen av
1382 et grønt næringsliv i Bergen.
- 1383 • vil sikre at kommunen bruker innkjøpsmakten sin og stiller krav om fullgod
1384 nynorskstøtte ved innkjøp, utvikling og bruk av digitale løsninger.
- 1385 • forsterke satsingen på Havbyen Bergen for å fremme en forskningsbasert og
1386 bærekraftig utvikling av havnæringene i regionen.
- 1387 • satse på geotermisk energi for å bidra til innovativ næringsutvikling og grønne
1388 arbeidsplasser i Bergen.

- 1389 ● bruke våre verdensledende forskningsmiljø aktivt i utforming av miljøkrav til
1390 havnæringene.
- 1391 ● bruke det kommunale eierskapet i selskaper som BKK, Eviny, BIR, Bergen Parkering
1392 AS og Bergen Havn AS til å stimulere til miljøomstilling.
- 1393 ● styrke det lokale næringslivet på bekostning av multinasjonale aktører i Bergen
1394 sentrum.
- 1395 ● sørge for at Fisketorget beholdes som et åpent torg som er tilgjengelig for alle.
- 1396 ● etablere et samarbeidsprosjekt med forskningsmiljøene om grønn innovasjon i
1397 kommunal sektor delfinansiert med midler gjennom Forskningsrådet.
- 1398 ● få på plass et samarbeid med næringslivet for å redusere plast- og matavfall.
- 1399 ● utvikle samarbeid mellom kommunen og lokalt næringsliv om reparasjonstjenester,
1400 samt lokale, sirkulære kretsløp for varer og materialer, slik at alle deler av kommunen
1401 kan redusere sitt avfall.
- 1402 ● etablere en strategisk satsing på geotermisk energi i samarbeid med aktuelle
1403 forskningsmiljø, Eviny og byggenæringen i Bergen.
- 1404 ● legge til rette for at landbruksnæringen kan drive lønnsom økologisk gårdsturisme.
- 1405 ● redusere plastbruk i landbruket, og innføre gode ordninger for innsamling og
1406 resirkulering av plastavfall i næringen.
- 1407 ● lage en plan for hvordan Bergen kommune kan hindre ytterligere tap av matjord, og gi
1408 sammenhengende jordbruksområder varig vern.
- 1409 ● opprettholde beitebruk med småfe for å hindre gjengroing og ta vare på biologisk
1410 mangfold.
- 1411 ● fase ut bruk av fossile kilder til oppvarming av bygg og produksjon av fjernvarme, og
1412 ikke tillate fossile oppvarmingskilder i nybygg.
- 1413 ● innføre innkjøpsstopp av oppdrettsfisk i kommunen så lenge næringen ikke driver
1414 bærekraftig.
- 1415 ● forsterke ordningen med miljødifferensierte gebyr i havnen.
- 1416 ● sikre et helhetlig oppsamlingssystem for marin plastforsøpling i hele havneområdet i
1417 Bergen gjennom et spleiselag med havnæringene
- 1418 ● jobbe for å få et nasjonalt visningscenter for grønn havteknologi i Bergen.
- 1419 ● bidra til realiseringen av nytt bygg for Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet.
- 1420 ● samarbeide med Vestland fylke og omegnskommunene om å bekjempe
1421 miljøforurensing og rømming fra oppdrettsanlegg i Bergensområdet.

- 1422 ● si nei til nyetableringer og utvidelser av kjøpesentre utenfor Bergen sentrum for å
1423 styrke sentrumshandelens konkurransekraft.

- 1424 ● verne om søndagsstengte butikker for å støtte mindre butikker som ikke har
1425 økonomiske muskler til å holde søndagsåpent og verne om søndagen som
1426 annerledesdagen.

1427

1428 **Bærekraftig reisemål**

1429 Reiselivsnæringen i Bergen bør i større grad rettes mot natur-, kultur- og matopplevelser. Det
1430 må legges til rette for at turister enkelt kan benytte seg av sykler og el-sykler for å oppleve
1431 Bergen. Turisme er en kilde til inntekt, men også en kilde til forurensning. Turismen i Bergen
1432 må gjøres kjent som turisme med et miljøperspektiv. At cruiseferger og andre skip som
1433 brukes i turistsammenheng skal seile utslippsfritt i norske fjorder. Lokale besøksbidrag
1434 kommer godt med for å bøte på et høyt press fra turismen – og det er på overtid at dette
1435 innføres i Bergen. Reiselivsnæringen skaper ringvirkninger i lokalsamfunn, men vi vet at
1436 fotavtrykket på natur og infrastruktur er stort mange steder. Nå skal vi få en ordning som vil
1437 gjøre det mulig å sikre viktige fellesgoder, og håndtere belastningen fra mange besøkende.
1438 Målet er å ta vare på lokalsamfunnene, menneskene og naturen der de tilreisende oppholder
1439 seg.

1440 **SV vil:**

- 1441 ● stille krav om at gods- og passasjerbåter, inkludert cruiseskip, bruker landstrøm
- 1442 ● utvikle Bergen som bærekraftig reiselivsdestinasjon med null klimagassutslipp både
1443 på reisen til og fra og under oppholdet i byen.
- 1444 ● bruke besøksbidrag for overnatting og fra cruisevirksomhet til å finansiere tiltak for å
1445 redusere negativ miljø- og klimapåvirkning av turisme.
- 1446 ● samarbeide med reiselivsnæringen om prosjekt for kortreiste mat-, kultur- og
1447 naturopplevelser for turister.
- 1448 ● gå imot bygging av ny rullebane, og jobbe for at trafikken til og fra Flesland skal gå
1449 ned.
- 1450 ● gå inn for en gradvis avvikling av cruisevirksomheten i Bergen så lenge næringen ikke
1451 er utslippsfri, og begrense antallet daglige cruisepassasjerer.
- 1452 ● satse på bærekraftige transportformer for turisme som fossilfrie busser, båter og tog.
- 1453 ● at kommunen setter tak på SOx og NOx-utslipp fra cruiseskip per dag, og at skip
1454 avvises og bortvises ved fare for overskridelser og dårlig luftkvalitet.
- 1455 ● stille krav om at cruiseferger og andre fartøy som brukes av turistnæringen, skal være
1456 utslippsfrie eller kunne koble seg til landstrøm for å få legge til kai i Bergen.

- 1457 ● oppmuntre turister til å oppleve byen til fots, gjennom god skilting til attraksjoner, og
- 1458 tilbud om guidede fotturer knyttet til kommunale museer.

- 1459 ● at kun utslippsfrie turistbåter, busser eller sykler benyttes når turister skal på
- 1460 sightseeing i Bergen og omegn.

- 1461 ● innføre parkeringsrestriksjoner for turbusser for å unngå ulemper for nærmiljøet ved
- 1462 viktige turistattraksjoner som eksempelvis Fløibanen og Akvariet.

- 1463

1464

Hjem ikke marked

1465

En ny retning for boligpolitikken

1466 Bolig skal være et hjem, ikke et spekulasjonsobjekt. Når mennesker med vanlige inntekter
 1467 ikke har råd til å bo i Bergen, står vi overfor en boligkrise. Det viser at boligpolitikken ikke kan
 1468 overlates til markedet alene. SV vil videreføre og styrke politikken som har gitt kommunen en
 1469 mer aktiv rolle i boligsektoren. SV mener at Bergen kommune må ta grep nå for å sikre en
 1470 bærekraftig boligpolitikk for byen. Vi trenger en boligpolitikk som gir trygghet, mindre press i
 1471 leiemarkedet, tar grep i kortidsutleiemarkedet, skaper tilgjengelighet i den kommunale
 1472 boligmassen og en politikk som gjør at flere kan komme inn på eiermarkedet.

1473 Høyrebyrådets løsning på bolig mangelen er å bygge mange små leiligheter. Men fremfor å
 1474 senke boligstandarden kan de heller sørge for at alle eksisterende boliger blir tatt i bruk. Det
 1475 er faktisk ikke mangel på boliger, all den tid over 200 000 boliger står tomme i Norge. 6600 av
 1476 disse boligene er i Bergen. Problemet er mangel på boliger folk har råd til å bo i, sammen
 1477 med det faktum at svært mange boliger står tomme og dermed holdes utilgjengelige for
 1478 leiemarkedet. Boplikt kan føre til at alle eksisterende boliger blir tilgjengelige for leieboere,
 1479 eller legges ut for salg. I en tid hvor det bygges for lite og mange sliter med å skaffe seg bolig,
 1480 er det helt håpløst at boliger står tomme. En innføring av boplikt i pressområder vil
 1481 tilgjengeliggjøre tusenvis av boliger. Det er ikke mer radikalt enn at danskene allerede har
 1482 innført det.

1483 Bergen kommune må øke antall plasser for akuttovernatting. Høyre-byrådet har kuttet i dette
 1484 tilbudet, og det er nå rekordmange bostedsløse i byen vår. Alle har rett på et sted å bo, og
 1485 mennesker i nød skal ikke måtte sove på gaten.

1486 **SV vil:**

- 1487 • innføre boplikt i Bergen for å sikre at tomme boliger brukes til langtidsutleie og som
 1488 hjem.
- 1489 • gjennomgå eiendommer Bergen kommune eier, og utrede muligheten for å bortfeste,
 1490 utleie eller salg til Sammen for å sikre flere studentboliger.
- 1491 • at gebyrer for regelbrudd samsvarer med utleier sin samlede inntekt på utleieboliger.
- 1492 • jobbe for å innføre høyere eiendomsskatt på sekundærboliger, og gi kommunene
 1493 adgang til å fastsette en høyere skattesats for slike boliger.
- 1494 • at Bergen kommune skal bli en betydelig større aktør i boligmarkedet, slik at
 1495 boligpolitikken i større grad tar hensyn til innbyggerne framfor utbyggerne.
- 1496 • eksproprierte tomter som ikke benyttes til det formålet de er regulert til innen rimelig
 1497 tid.
- 1498 • bekjempe hyblifisering i sentrum av Bergen. Sentrumsområdet skal være for alle, ikke
 1499 bare de som kan bo i bittesmå rom. En levende by må ha plass til barnefamilier.

- 1500 • avskaffe ufrivillig bostedsløshet i Bergen
- 1501 • sikre at personer som bor i midlertidig bolig får rask hjelp til å finne en varig bolig.
- 1502 • etablere et boligsosialt råd med representanter fra brukerorganisasjoner og
- 1503 vanskeligstilte på boligmarkedet.
- 1504 • **DISSENS:** Et flertall på fem (Sandra, Jona, Morten, Linn, Eira) vil ha følgende setning:
- 1505 «etablere flere «leie til eie»-prosjekter for unge boligsøkere, og styrke ordningen slik
- 1506 at kommunen kan anskaffe flere boliger.» Et mindretall på en (Torstein) vil ikke ha
- 1507 med setningen.
- 1508 • at kommunen, i samarbeid med Husbanken, skal sørge for at flere kan få startlån og
- 1509 tilskudd til etablering.
- 1510 • samle alle kommunens virksomheter på boligområdet i en egen etat som kan drive
- 1511 sosial boligbygging og eiendomsforvaltning.
- 1512 • sikre nok ressurser og kapasitet i Plan- og bygningsetaten, og gjennomføre vedtaket
- 1513 om å etablere en «hurtigfil» i saksbehandlingen for utbyggere som planlegger i tråd
- 1514 med kommunens regulerte planer.
- 1515 • at kommunen skal utføre flere tilsyn i byggesaker.
- 1516 • at kommunen skal føre flere tilsyn med utleieboliger for å kontrollere brannsikkerhet,
- 1517 forsøpling og støy, og slå hardt ned på useriøse aktører og tilby råd og veiledning i
- 1518 forbindelse med leieboerrelaterte utfordringer.
- 1519 • innføre en ordning hvor kommunen kan utføre nødvendig arbeid som brannsikring,
- 1520 fjerning av mugg og lignende i tilfeller hvor utleier ikke gjør jobben sin, og sende
- 1521 regningen til huseier.
- 1522 • at kommunen tilrettelegger for flere miljøvennlige kommunale og ikke-kommersielle
- 1523 boliger i sentrum.
- 1524 • at Bergen kommune skal søke staten om en forsøksordning med kommunale
- 1525 husleienemnder som et middel mot urimelige leieøkninger.
- 1526 • lage et regelverk som skal motvirke at boliger kan stå tomme over mange år.
- 1527 • ikke selge ut kommunal eiendom til private aktører.

1528

1529 **Alternativet til boligmarkedet**

- 1530 Hvorfor trenger vi et alternativ? Fordi boligmarkedet, eller spesifikt totemarkedet, er ikke
- 1531 som vanlige marked. Vi kan ikke lage flere tomter, vi har de tomtene vi har. Når vi da setter
- 1532 penger inn i markedet, fører det bare til at prisene øker. Det er det vi ser i dag og er
- 1533 hovedgrunnen for at bolig- og leieprisene skyter i været.

1534 Heldigvis finnes det byer i verden som har etablerte alternativer til det kommersielle
 1535 markedet, og disse byene scorer ofte høyt på levevilkår. København, Wien og Zürich har en
 1536 tredje boligsektor i form av allmennboliger. I Norge er en tilsvarende modell,
 1537 leieboersamvirke, under utvikling. Allmennboliger er rimelige leieboliger med tidsubestemte
 1538 kontrakter, som er eid av egne boligorganisasjoner hvor det ikke er profitt som er formålet.

1539 Vi ønsker å hente inspirasjon fra disse byene og sikre at vi får på plass en ny
 1540 allmennboligsektor i Bergen for å sikre rimelige, gode og trygge boliger for alle.

1541 **SV vil:**

- 1542 • bygge opp et alternativ til dagens boligmarked med nye allmennboliger.
- 1543 • sikre allmennboliger i Bergen tilgang til gunstige lånevilkår gjennom Husbanken
- 1544 • tilby festekontrakt av kommunale tomter med gunstige og permanente rammevilkår for
 1545 allmennboliger
- 1546 • kreve at opp mot 20% av utbyggingen i større reguleringsplaner tilbys til
 1547 allmennboliger til en fastsatt lav pris.
- 1548 • jobbe for eventuelle nødvendige lovendringer for at allmennboliger kan blomstre

1549

1550 **Kontroll på korttidsutleie**

1551 For å sikre gode nabolag må vi ha tiltak for å få kontroll med korttidsutleie i Bergen. De siste
 1552 årene har korttidsutleiemarkedet eksplodert på Høyres vakt. Omfanget av korttidsutleie må
 1553 begrenses, slik at boliger ikke i praksis blir gjort om til hotelleiligheter. Bergen by skal fortsatt
 1554 være levende boligområder, ikke til belastning for nabolagene, og ikke utvikle seg til
 1555 spøkelseskvartaler, slik vi har sett i storbyer i utlandet.

1556 **SV vil:**

- 1557 • sette en samlet grense for hvor mange boliger som kan korttidsutleies i et nabolag og
 1558 ha mulighet til å innføre et forbud.
- 1559 • at plattformsselskap som Airbnb og profesjonelle utleiery skal pålegges å rapportere til
 1560 kommunen om døgnutleie på hver enhet og prisen som blir betalt.
- 1561 • at plan- og bygningsetaten styrkes med flere ressurser til tilsynsavdelingen slik at
 1562 ulovlig korttidsutleie kan følges opp og avdekkes.
- 1563 • sette en maksgrense på 30 døgn med korttidsutleie i året.
- 1564 • hindre at boliger kjøpes opp for å drive hotell-lignende virksomhet og korttidsutleie som
 1565 Airbnb i bygg som kommunen har bestemt skal være til boligformål.
- 1566 • innføre forbud mot at utenlandske selskap kan eie boliger i Bergenhus bydel.

- 1567 • innføre gebyrer ved brudd på reglene for korttidsutleie, på et nivå som virker
- 1568 avskrekkende og står i forhold til inntektene fra utleien.
- 1569 • sikre totalt forbud mot såkalt "10-2" kontrakter hvor du blir kastet ut av hjemmet ditt i to
- 1570 måneder om sommeren for at utleier skal tjene mer på korttidsutleie.

1571

1572 Gode kommunale boliger

1573 Boligpolitikk er fordelingspolitikk. Det handler om mer enn å eie egen bolig. Det handler
 1574 først og fremst om muligheten til å ha et godt hjem, som FN definerer som en
 1575 menneskerett. Det norske boligmarkedet blir stadig vanskeligere for dem som vil leie og
 1576 dem som vil eie, og bidrar sterkt til å øke forskjellene i samfunnet. Med andre ord er det
 1577 et behov for å ta politiske grep. Boligkøen i Bergen øker for husstander som venter på
 1578 kommunal bolig. Et presset boligmarkedet gjør det stadig mer utfordrende for
 1579 vanskeligstilte å komme inn eller bli boende. Kommunale boliger er ofte for små og av
 1580 dårlig standard, og er ofte i belastede bomiljøer. I Bergen økte antall bostedsløse med
 1581 60 prosent fra 2022 til 2025 og 75 av disse var barnefamilier. Utviklingen går altså i helt
 1582 feil retning. SV ønsker en by der flere får et hjem, ikke en plass i køen. Kommunen har
 1583 et tydelig ansvar for å sikre trygge og varige boforhold.

1584 SV vil:

- 1585 • at Bergen kommune skal etablere 100 nye kommunale boliger hvert år de neste ti
- 1586 årene for å ta igjen tapt tid i den sosiale boligpolitikken.
- 1587 • gi den kommunale boligpolitikken et løft, slik at ingen skal stå i kø for kommunal bolig i
- 1588 Bergen lenger enn én måned.
- 1589 • at kommunen skal bruke forkjøpsretten i langt større grad enn i dag.
- 1590 • at det skal bygges flere kommunale boliger i alle bydeler.
- 1591 • øke tilgangen på egnede kommunale boliger for barnefamilier
- 1592 • ta igjen vedlikeholdsetterslepet i kommunale boliger ved å renovere boligene slik at
- 1593 både bomiljø og miljøstandard blir tilfredsstillende.
- 1594 • at Bergen skal gå bort fra ordningen med gjengs leie, og heller tilpasse husleien i
- 1595 kommunale boliger til faktiske drifts- og vedlikeholdsutgifter.
- 1596 • at barnefamilier, eldre og uføre i kommunale boliger skal tilbys lengre
- 1597 husleiekontrakter for å gi trygghet og stabilitet.

1598

1599

1600 Naboskap og dugnad

1601 De gode nabolagene

1602 SV vil utvikle de gode nabolagene i byen. Gode nabolag er mangfoldige og stabile over tid
 1603 fordi de har rom for mennesker i ulike familie- og samlivsformer og i alle livsfaser. Det krever
 1604 en god blanding av boliger for unge, eldre, enslige og barnefamilier. Gode nabolag er
 1605 skjermet for støy og forurensing og har tilgang til gode, felles utearealer for alle aldersgrupper
 1606 og funksjonsnivå. I det gode nabolaget treffer barna venner for livet på lekeplassen og i
 1607 barnehagen i nærmiljøet, og venner går og sykler trygt sammen til skole og fritidsaktiviteter.
 1608 Her finnes møteplasser for barn, ungdom og voksne i alle aldre. Fra det gode nabolaget er
 1609 det kort vei til natur- og kulturopplevelser, og et godt utbygd kollektivtilbud.

1610 For å skape de gode nabolagene må vi gi mer makt over nærmiljøene til de som bor der, og
 1611 sørge for at nabolagene selv spiller en aktiv rolle i utformingen av byrommene. Slik kan også
 1612 nabolagenes egenart bevares.

1613 SV vil:

- 1614 ● stille krav til gode nabolagskvaliteter for folk i alle livsfaser og varierte boligstørrelser i
 1615 all boligbygging.
- 1616 ● stille tydelige krav til bokvalitet med uteoppholdsareal, rikelig tilgang til grønne lunger,
 1617 varierte boligstørrelser, begrensninger i byggehøyde og ivaretagelse av hensynet til
 1618 nabobebyggelse.
- 1619 ● tilrettelegge for urbant jordbruk i nabolag, blant annet ved å etablere flere
 1620 parselhager, felleshager og byhager, samt flere grønnsakshager i f. eks. skoler og
 1621 barnehager.
- 1622 ● etablere flere miljøgater, gatetun, parkeringsfrie og bilfrie områder.
- 1623 ● sikre tilstrekkelig innen- og utendørs idretts- og aktivitetstilbud til barn og unge i alle
 1624 nye utbyggings- og boligprosjekter.
- 1625 ● sikre gode boligsosiale løsninger ved at kommunale møteplasser skal være
 1626 inkluderende og universelt utformet.
- 1627 ● legge til rette for mer lokal, småskala matproduksjon gjennom blant annet
 1628 andelsgårder, nabolagshager og urbant jordbruk.
- 1629 ● som hovedregel ikke tillate bygging av høyhus i boligområder fordi de kaster lange
 1630 skygger og forringer kvaliteten på uteområdene.
- 1631 ● ha et reklamefritt offentlig rom.
- 1632 ● utarbeide flere gatebruksplaner med sikte på å omgjøre asfaltert areal til andre formål
 1633 i samarbeid med nærmiljø og velforeninger.

- 1634 ● støtte og legge til rette for nabolagstiltak som f.eks. Bærekraftig liv
- 1635 ● etablere hundeparker i alle bydeler.
- 1636 ● begrense andelen av utleieboliger i brannsmitteområdene i Bergen.
- 1637 ● etablere flere lekeplasser av høy kvalitet, slik at alle barn i Bergen bor nær en
- 1638 lekeplass.
- 1639 ● at ubrukte og forlatte bygg og tomter som kommunen eier, skal brukes til prioriterte
- 1640 boligsatsinger eller til kultur-, idretts- og friområdeformål, som rimelige lokaler og
- 1641 verksteder for kunstnere eller frivillig aktivitet.
- 1642 ● legge til rette for at nabolagssteder kan låne ut utstyr og verktøy, samt gi opplæring og
- 1643 veiledning i reparasjon av klær og gjenstander, for eksempel gjennom
- 1644 frivillighetssentraler i bydelene, Bergen Fellesverksted og BUA.
- 1645 ● utarbeide en egen byromsstrategi for å sikre vedlikehold, utvikling og etablering av
- 1646 byrom med gode kvaliteter i hele Bergen.
- 1647 ● etablere en prøveordning med hagehus, etter modell fra Stavanger.
- 1648 ● sikre at det er byromsmøblering og beplantning i alle bydeler og i alle byens byrom

1649

1650 Gode møteplasser vi skaper sammen

1651 Det er verdifullt og viktig at mennesker møtes på tvers av skillelinjer som generasjon,
 1652 økonomi og interesser. Gode møteplasser og byrom er sentrale for trivsel, livskvalitet,
 1653 folkehelse og et levende demokrati, og skal være tilgjengelige for alle, uansett funksjonsnivå
 1654 og størrelse på lommeboka. Særlig i et stadig mer digitalisert samfunn er det viktig at digitale
 1655 arenaer ikke erstatter de viktige, menneskelige møteplassene. Vi vil prioritere å legge til rette
 1656 for steder folk kan møtes både ute og innendørs, skjermet fra kommersielle interesser og
 1657 biltrafikk.

1658 Frivilligheten er et lim i å skape og etablere gode møteplasser. Bergen kommune må
 1659 synliggjøre og videreutvikle den verdifulle innsatsen til de mange lagene og organisasjonene
 1660 som sikrer møteplasser og fellesskap i byen vår. Samtidig er det viktig at frivilligheten er et
 1661 supplement til offentlige tjenester, og aldri en erstatning for dem.

1662 SV vil:

- 1663 ● gi frivillige organisasjoner varige og pålitelige driftstilskudd som følger lønns- og
- 1664 kostnadsutviklingen i samfunnet ellers. Rammetilskudd til frivillige organisasjoner som
- 1665 Bergen kommune finner støtteverdige må minimum indeksreguleres årlig.
- 1666 ● at de frivillige organisasjonene ikke skal bruke unødig tid på byråkratiske
- 1667 rapporteringssystemer. Rapporteringskravene må holdes på et nivå som sikrer

- 1668 tilbakemelding til kommunen på at tilskudd blir brukt på en forsvarlig og
1669 samfunnsnyttig måte, i tråd med forutsetningene for tilskuddet.
- 1670 ● etablere en tilskuddsordning der frivillige organisasjoner kan søke om midler til
1671 kompetansehevende tiltak.
- 1672 ● løpende vurdere om ideell sektor dekker behov som burde overtas av kommunen for
1673 å sikre stabilitet, universalitet og behovsdekning.
- 1674 ● sikre økt kapasitet i gratis ferietilbud regi av frivillige organisasjoner, slik at færre barn
1675 står uten et ferietilbud, særlig i fellesferien
- 1676 ● kartlegge områder i bydelene, særlig torg, knutepunkter og steder med
1677 sentrumsfunksjoner, der det kan utvikles flere møteplasser og mer byliv.
- 1678 ● tilrettelegge Festplassen for ulike aktiviteter for barn og voksne, og plassere ut benker
1679 og bord slik at den kan brukes av alle året rundt uten at en må ta del i et kommersielt
1680 arrangement.
- 1681 ● bruke felles byrom mer aktivt til utstillinger og andre kulturopplevelser.
- 1682 ● bruke tomme sentrumstomter med sikte på å tilrettelegge disse for andre formål og
1683 aktiviteter, som eksempelvis klatrevegg, biehold, lekeplass, nabolagspark, utendørs
1684 trening, ballspill, graffitiegg, parselhage, luftegård for hunder eller annet som
1685 nabolaget ønsker.
- 1686 ● etablere flere fritidsklubber og ungdomsklubber i hele Bergen
- 1687 ● ha flere sittebenker og overbygde skur i byen og ved bussholdeplasser.
- 1688 ● jobbe for at VilVite får nye lokaler innen 2032.
- 1689 ● at det etableres et livssynsåpent hus med seremonirom, som kan benyttes av
1690 mennesker med ulike tros- og livssynstilhørigheter, og av mennesker uten religiøs
1691 tilknytning.
- 1692 ● etablere flere innendørs møteplasser for barnefamilier som er gratis og åpne på
1693 søndager.
- 1694 ● ferdigstille bystranden langs Store Lungegårdsvann snarest og sikre helårsaktiviteter
1695 med blant annet lekeapparater for barn.
- 1696 ● sette opp flere stiger ned i vannet og legge til rette for at det skal bli enklere tilkomst ut
1697 i vannet. Både barn og voksne må enklere og tryggere kunne legge på svøm lange
1698 hele fjordlinjen i Bergen.
- 1699 ● at et fullverdig aktivitetstilbud for barn og unge skal være et krav i alle nye
1700 boligprosjekter.
- 1701

1702 En kreativ og aktiv by

1703 Kunst og kultur - noe å leve for

1704 Kunst og kultur er del av demokratiets grunnleggende infrastruktur. Kultur oppstår der vi
1705 møtes og snakker sammen, og er et sted for utforskning av verden og av oss selv. Kultur
1706 fremmer innovasjon, kreativitet og læring, og er et kraftfullt verktøy for helse og inkludering.
1707 Gjennom å sikre kunstfeltet gode og forutsigbare rammebetingelser, sørger vi også for et rikt,
1708 mangfoldig og inkluderende kulturtilbud av høy kvalitet.

1709 Bergen er Norges ledende kulturby, med et høyt antall profesjonelle utøvere på svært mange
1710 felt. Slik skal det være også i fremtiden. For å bevare vår posisjon som landets
1711 kulturhovedstad i fremtiden, må vi ha en offensiv kommunal kulturpolitikk i dag. Forfattere,
1712 billedkunstnere og scenekunstnere skal ha Bergen som sin foretrukne by å bo og arbeide i.
1713 SV vil gjøre noe med etterslepet i nødvendige biblioteksbygg i Bergen, og vi skal ta vare på
1714 vår egen historie ved å sikre finansieringen av vedlikehold av fredete kulturminner. Bergen
1715 kommune skal søke om å bli europeisk kulturhovedstad i 2036. For å få til det, må vi ha en
1716 solid kulturplan, men også at kommunen følger opp planen med bevilgninger. Det skal SV
1717 sørge for.

1718 Kunstnere og kulturarbeidere bygger kulturlivets grunnmur. Gjennom de store institusjonene,
1719 det frie feltet og de frivillige organisasjonene, sørger de for å gi oss opplevelser som
1720 engasjerer, inspirerer og utfordrer. I dag trenger samfunnet disse yrkene mer enn noen gang,
1721 og vi må sørge for at de kan leve av det de skaper.

1722 Amatører og frivillige er viktige for Bergens kulturliv. Kulturfrivilligheten skaper møteplasser,
1723 levende nærmiljø og fellesskap, og sikrer bred deltakelse ved å gi mennesker i alle aldre og
1724 livssituasjoner mulighet til å delta, skape og oppleve kultur. SV vil derfor fjerne barrierer for
1725 deltakelse gjennom trygge økonomiske rammer, gode kulturlokaler og enkle støtte- og
1726 rapporteringsordninger for kulturfrivilligheten. Steder der minoritets- og majoritetskulturen
1727 møtes, som for eksempel Fargespill og BIKS, må fortsatt få kommunal støtte.

1728 Prinsippet om armlengdes avstand mellom bevilgende myndigheter og det utøvende feltet er i
1729 dag under press. SV er tilhenger av en solid og faglig forankret kulturforvaltning.

1730 Kulturlivet er åpent for alle, men mange bruker det likevel ikke. Årsakene til det kan ha med
1731 økonomi eller funksjonsvariasjon å gjøre, mens for noen kan den sosiale terskelen til å
1732 oppsøke en teaterforestilling eller en konsert oppleves enda høyere enn billettprisen. Derfor
1733 må flere, også personer med funksjonsnedsettelse, få oppleve kunst og kultur der de
1734 allerede er, i lokalmiljøet og i bydelene. Tilbake får vi et rikere samfunn og et styrket
1735 demokrati.

1736 SV vil:

- 1737 • ha et stort biblioteksløft for hele Bergen, med nytt hovedbibliotek i Bergen sentrum og
- 1738 bydelsbibliotek på Slettebakken. Biblioteksfilialene i bydelene skal oppgraderes etter
- 1739 behov, og åpningstiden utvides til alle ukedager.

- 1740 • øke tilskuddspotten og fjerne kravet til egenandel for kulturfrivilligheten.
- 1741 • bygge kulturhus i Fyllingsdalen.
- 1742 • innføre gratis museumssøndag én gang i måneden på alle muséer som mottar
- 1743 kommunal støtte.
- 1744 • tilbakeføre Bergen kino til ordinær kommunal drift.
- 1745 • styrke arbeidsstipendene til kunstnere og kulturarbeidere, samt sørge for at de gir rett
- 1746 til pensjonsopptjening.
- 1747 • øke budsjettet til offentlige innkjøp av kunst.
- 1748 • øke støtten til organisasjoner som er inne i kommunens kulturbudsjett i tråd med årlig
- 1749 pris- og lønnsvekst.
- 1750 • øke det kommunale tilskuddet til KODE, og arbeide for å få også fylkeskommunen og
- 1751 staten til å styrke institusjonen
- 1752 • holde leienivået i kommunale bygg på et akseptabelt nivå, og bistå med ressurser til
- 1753 vedlikehold og lagringsfasiliteter for museene.
- 1754 • ta imot flere forfulgte forfattere gjennom fribyordningen.
- 1755 • opprette flere lovlige graffiti vegger, også i sentrum.
- 1756 • øke den kommunale støtten til Vestnorsk filmsenter, Cinemateket, filmklubbene,
- 1757 Bergen dansesenter, Cornerteateret og Det Vestnorske Teateret.
- 1758 • flagge på høytidsdagene til nasjonale minoriteter.
- 1759 • øke kommunens søkelys på samisk og kvensk kunst, kultur og historie.
- 1760 • forsøksordning med tilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier i Bergen.
- 1761

1762 **Kultur og fritidstilbud for alle barn og unge**

- 1763 Barn og unges rett til lek, fritid og kulturopplevelser er lovfestet gjennom Kulturloven og i FNs
- 1764 barnekonvensjon. Foreldrenes økonomi skal ikke være til hinder for at barn og unge får delta
- 1765 på fellesarenaer og utvikle sitt talent og sine interesser.
- 1766 For ungdom står kulturen i en særstilling. Tilgang til kunstopplevelser er avgjørende i en
- 1767 identitetsdannende livsfase, og kulturtilbud for unge fremmer læring, fellesskap og sosial
- 1768 inkludering på tvers av samfunnsklasser. Derfor må kommunen sørge for at det finnes rusfrie
- 1769 fritidsklubber og ungdomshus som er åpne for alle uavhengig av funksjonsnivå, og som
- 1770 drives etter prinsipper om ungdomsdeltakelse og demokrati. I dette arbeidet skal nabolag
- 1771 med levekårsutfordringer prioriteres.

1772 Kulturskolen er en arena hvor barn og unge får anledning til opplæring og fordypning i et
 1773 kulturuttrykk. Kultur i form av for eksempel musikk, teater og billedkunst gir anledning for
 1774 enkeltmennesket til å uttrykke seg, men er også verktøy for felles opplevelser og samtaler.
 1775 Alle må ha lik anledning til å delta i kulturlivet, og vil derfor at barn og unge som ønsker det,
 1776 skal få mulighet til å delta gjennom kulturskolen, fritidsklubb, aktivitetskortet eller andre
 1777 samarbeid med lokalt kulturliv. Ingen skal ekskluderes på grunn av økonomiske eller
 1778 strukturelle forhold.

1779 SV vil:

- 1780 ● øke antallet elevplasser i kulturskolen.
- 1781 ● at alle barn skal få tilbud om gratis kulturskoletime i SFO.
- 1782 ● styrke skoletjenesten ved muséene.
- 1783 ● arbeide for gode ungdomstilbud og åpne møteplasser for ungdom i alle bydeler.
- 1784 ● at alle ungdomsskolesoner har et godt og gratis fritidsklubbtilbud. De må ha nok
 1785 midler til fulltidsstillinger som sikrer kontinuitet og trygghet.
- 1786 ● at de åpne møteplassene skal ha økonomiske rammer som gir rom for aktiviteter, slik
 1787 at de ikke er avhengige av å søke prosjektmidler til ordinær drift.
- 1788 ● styrke konserttilbudet på kveldstid for ungdom under 18 år der etablerte og nye lokale
 1789 artister opptre.
- 1790 ● gjøre kommunens sommerferietilbud til barn og unge gratis.
- 1791 ● styrke BAKOM som er et viktig møtested for unge mellom 16 og 30 år som vil lage film
 1792 og utvikle spill.
- 1793 ● iverksette den nasjonale rammeplanen "Kulturskolen for alle".

1794

1795 Idrettsbyen Bergen

1796 Idrett er viktig for folkehelsen, og bygger i tillegg lokalsamfunn gjennom å tilby møteplasser
 1797 som skaper liv og fellesskap. I Bergen står idretten for et stort antall gode opplevelser for folk
 1798 i alle aldre, blant annet gjennom en betydelig dugnadsinnsats fra et stort antall frivillige.
 1799 Kommunen må legge til rette med anlegg, fasiliteter og rammevilkår slik at denne innsatsen
 1800 styrkes og videreutvikles.

1801 SV vil gi alle muligheten til å være fysisk aktive gjennom et åpent, rimelig og tilgjengelig tilbud
 1802 med lav terskel for organisert og uorganisert idrett. Breddeidrett og toppidrett er avhengige av
 1803 hverandre, og SV vil legge til rette for at begge får utvikle seg på egne vilkår, på bakgrunn av
 1804 utøvernes ulike premisser og ambisjonsnivåer.

1805 I Bergen har private givere for ofte fått styre prioriteringene til investeringer og drift i idretten,
 1806 slik vi også ser en økende tendens til nasjonalt og internasjonalt. Det offentlige og kommunen

1807 må ta førerretet tilbake, og sørge for at idrettsbevegelsens demokratiske prosesser ikke blir
1808 overstyrt.

1809 **SV vil:**

- 1810 • ruste opp eksisterende idrettsanlegg der det er nødvendig, og prioritere utskifting av
1811 helse- og miljøskadelige underlag.
- 1812 • styrke grunnfinansieringen av idrettslag for barn og unge i levekårsutsatte områder.
- 1813 • styrke den sosiale utjevningen i barneidretten gjennom aktivitetsguider og andre tiltak
1814 som reduserer økonomiske barrierer for deltakelse.
- 1815 • sikre at idretten får bruke kommunale idrettsanlegg, haller og skoler gratis.
1816 Idrettsanleggene skal være universelt tilgjengelige.
- 1817 • satse på å bygge flerbrukshaller for å sikre fleksibel bruk for flest mulig
1818 innendørsidretter.
- 1819 • at det etableres flere anlegg som gir mulighet for uorganisert fysisk aktivitet, som åpne
1820 flerbrukshaller, ballbinger, skateboardparker, anlegg for tricksykling, FYSAK,
1821 lekeplasser og liknende. Det bør finnes fullverdige FYSAK-hus i alle bydeler.
- 1822 • at utlånsordningene for idrettsutstyr (BUA) utvides til alle bydeler, og at bruk av
1823 idrettshaller og -anlegg skal være gratis for barn og unge under 18 år.
- 1824 • at flere fotballbaner sikres belysning om vinteren når det ikke er organisert trening
1825 eller kamper, slik at barn og unge kan bruke dem på eget initiativ gjennom hele året.
- 1826 • ha et tydelig kjønnsperspektiv i idrettspolitikken slik at også det som oppfattes som
1827 typiske jenteidretter sikres gode vilkår.
- 1828 • sikre at pengegaver ikke overstyrer demokratiske beslutningsprosesser.
- 1829 • ha helårsdrift ved Nordnes sjøbad og sørge for økt åpningstid for publikumssvømming
1830 i bydelsbassengene.
- 1831 • etablere 11-erbane på Dokken.

1832

1833 **Aktivt friluftsliv**

1834 Naturen er for alle, og derfor er friluftsliv gull for folkehelsen. Om det er snakk om en
1835 søndagstur i nabolaget eller en krevende topptur, kan det å være i naturen bli en arena for
1836 mestring, samhold og naturopplevelser, og legge grunnlaget for et fysisk aktivt liv.

1837 Mange naturområder i Bergen er under press. I framtiden må byfjellsgrensen håndheves
1838 strengt, men også strandsonen og viktige naturområder i bydelene må sikres bedre mot
1839 nedbygging gjennom å etablere langsiktige utbyggingsgrenser.

1840 For å sikre alles rett til naturopplevelser, må vi ta vare på og styrke allemannsretten.
 1841 Kommunen bør slå hardt ned på alle forsøk på å privatisere strandsonen eller hindre allmenn
 1842 ferdsel til fots.

1843 **SV vil:**

- 1844 ● styrke allemannsretten og sikre at alle bergensere skal ha tilgang til friluftsområder på
 1845 fjellet, i skogen og ved sjøen.
- 1846 ● beskytte populære turområder, som byfjellene, Hordnesskogen, Åstveitskogen og
 1847 Kanadaskogen mot nedbygging og kommersielle interesser.
- 1848 ● si nei til videre utbygging på Fløyen
- 1849 ● innføre et handlingsprogram for opprusting av og satsing på allment og universelt
 1850 tilgjengelige stier, turveier, snarveier og gang- og sykkelveier.
- 1851 ● videreutvikle tilbudet om gratis utlån av turutstyr gjennom BUA.
- 1852 ● inkludere opplæring i friluftsliv i introduksjonsprogrammet for nyankomne flyktninger
 1853 og asylsøkere.
- 1854 ● at ansatte i skoler og barnehager får mulighet til faglig påfyll for å ta i bruk friluftsliv
 1855 som metode.
- 1856 ● tilrettelegge populære friluftsområder, badeplasser og parker med toaletter og
 1857 fellesgriller. Innføre lokalt forbud mot engangsgrill.
- 1858 ● innføre lokalt forbud mot kjøring med vannscooter for å ivareta behovet for stille
 1859 naturopplevelser og trygge og fredelige badeplasser.
- 1860 ● tilrettelegge for elektriske fritidsbåter i småbåthavnene i Bergen.

1861

Et trygt og rettferdig arbeidsliv

Profittfri velferd

SV mener at skattepenger skal gå til fellesskapets velferd, ikke til privat profitt. Bergen kommune må ha hovedansvaret for velferdstjenestene, og kommersielle aktører skal fases ut av kommunens tilbud. Gode velferdstjenester skapes av ansatte med trygge og gode lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår.

Når private selskaper henter ut profitt fra velferden, skjer det ofte på bekostning av bemanning, arbeidsvilkår og kvalitet. Samtidig svekkes det demokratiske innsynet og den politiske styringen av tjenestene. SV vil derfor styrke kommunal egenregi og si nei til konkurranseutsetting og privatisering.

Bergen kommune skal redusere bruken av kommersielle bemanningsbyråer og bygge opp en sterk kommunal vikarpool med faste stillinger som hovedregel. Private og ideelle aktører som fortsatt leverer tjenester for kommunen må tilby lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår på nivå med kommunen selv.

SV vil:

- at ingen private interesser skal kunne ta ut profitt fra velferden.
- at kommersielle aktører skal fases ut av Bergen kommunes velferdstilbud.
- at Bergen kommune skal ha det fulle og hele ansvar for velferdstjenestene. Ideelle aktører og frivilligheten kan aldri erstatte det offentlige sine velferdsytelser.
- at private eller ideelle aktører som inntil videre utfører velferdstjenester i eller for kommunen skal gjøre dette med like god bemanning, lønns-, arbeids- og pensjonsvilkår som Bergen kommune selv tilbyr på sammenlignbare områder.
- at Bergen kommune avvikler bruk av kommersielle bemanningsbyråer, og erstatter disse med kommunens egen vikarpool, med hele faste stillinger som hovedregel.
- redusere kommunalt byråkrati gjennom å satse på kommunal operativ drift istedenfor anbudsprosesser, og bruke pengene som kommunen sparer til å øke kvaliteten i tjenestene.

Et arbeidsliv uten sosial dumping

Arbeidslivet er den viktigste arenaen for fordeling av makt og ressurser i samfunnet. SV vil ha et rettferdig, trygt og demokratisk arbeidsliv med høy organisasjonsgrad, faste heltidsstillinger og sterk medbestemmelse. Det organiserte arbeidslivet er grunnlaget for gode velferdstjenester og et seriøst næringsliv.

- 1895 Sosial dumping er en av de største truslene mot et anstendig arbeidsliv. Når arbeidstakere
 1896 tilbys dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er normalt i bransjen, undergraves både
 1897 arbeidstakerrettigheter og seriøse bedrifter. SV vil bekjempe sosial dumping med alle
 1898 tilgjengelige virkemidler.
- 1899 Bergen kommune skal begrense unødvendig anbudsbruk og drive mest mulig i egen regi for
 1900 å sikre innsyn, faste stillinger, anstendig lønn og medbestemmelse. Når kommunen kjøper
 1901 varer og tjenester privat, må det stilles strenge krav til lønns- og arbeidsvilkår, og kontrakter
 1902 må følges opp for å hindre useriøse aktører og arbeidslivskriminalitet.
- 1903 SV vil også møte utfordringene fra plattformøkonomien og løsarbeidersamfunnet, som
 1904 svekker arbeidstakernes rettigheter og det organiserte arbeidslivet.
- 1905 **SV vil:**
- 1906 • avvikle bemanningsbransjen, også innenfor privat næringsliv, ved å blant annet
 1907 innføre et midlertidig forbud mot bemanningsselskap i utsatte bransjer etter modell fra
 1908 Oslo.
 - 1909 • drive mest mulig av kommunal virksomhet i egen regi ved bruk av kommunalt ansatte
 1910 i faste, hele stillinger.
 - 1911 • aktivt utfordre grensene i EØS-avtalen for å styrke kampen mot sosial dumping.
 - 1912 • videreutvikle Bergen kommunes seriøsitetsbestemmelser etter modell fra
 1913 Oslomodellen
 - 1914 • videreføre og styrke støtten til Fair Play Bygg og Anlegg Vestland
 - 1915 • at alt arbeid som private bedrifter utfører for kommunen, utføres av deres egne, faste
 1916 ansatte med fagbrev innenfor relevant fagområde, og at det stilles krav om bruk av
 1917 lærlinger
 - 1918 • kreve at leverandører til kommunen har inngått en landsomfattende tariffavtale
 - 1919 • lage et samlet program for leverandørkontakter som sikrer høy standard for etikk,
 1920 samfunnsansvar og bærekraft.
 - 1921 • kreve åpenhet om underleverandører, eierskap og lønns- og arbeidsvilkår i anbud.
 - 1922 • innføre et prikkbelastningssystem for å identifisere og avvise useriøse leverandører
 1923 fra fremtidige anbud, og oppheve kontrakter ved alvorlige eller gjentatte brudd på
 1924 arbeidsmiljøloven, miljøkrav og lærlingeklausul.
 - 1925 • styrke oppfølging av oppdragstakere i alle ledd i kontraktskjeden, og begrense
 1926 kjeden til maksimalt to ledd.
 - 1927 • at det settes ned en arbeidsgruppe med trepartssamarbeid som skal fremme tiltak for
 1928 å forebygge og avdekke sosial dumping som skjer i kommunal regi.
- 1929

1930 **Kommunen som arbeidsgiver**

- 1931 Bergen kommune er byens største arbeidsgiver, og har et særlig ansvar for å sikre trygge
1932 arbeidsplasser, gode tjenester og et sterkt partssamarbeid. SV vil styrke de ansattes
1933 medbestemmelse, ytringsfrihet og samarbeid med tillitsvalgte for å utvikle en kommune
1934 preget av tillit og kompetanse.
- 1935 For å rekruttere og beholde dyktige ansatte må kommunen tilby hele, faste stillinger, gode
1936 arbeidsvilkår og muligheter for kompetanseutvikling. Bedre grunnbemanning er avgjørende
1937 både for kvaliteten på tjenestene og for et godt arbeidsmiljø. Som kvinnerik arbeidsplass har
1938 kommunen også et særlig ansvar for å fremme likestilling.
- 1939 SV vil styrke den kommunale bemanningstjenesten slik at flere vikarer får faste stillinger og
1940 tryggere arbeidsforhold. Dette gir større forutsigbarhet for ansatte, reduserer ufrivillig deltid og
1941 sikrer stabil kompetanse i tjenestene.
- 1942 Bergen kommune skal aktivt bekjempe diskriminering, seksuell trakassering og fryktkultur, og
1943 sikre et inkluderende arbeidsliv for kvinner, personer med minoritetsbakgrunn, LHBTIQ+-
1944 personer og personer med funksjonsnedsettelse. Ansattes ytringsfrihet må styrkes, og
1945 varslere skal møtes med tydelig vern og oppfølging.
- 1946 **SV vil:**
- 1947 • redusere bruken av midlertidige stillinger og vikarer til et minimum gjennom økt
1948 grunnbemanning.
 - 1949 • sikre rett til faste heltidsstillinger.
 - 1950 • Bergen kommune skal være en menopausevennlig arbeidsplass.
 - 1951 • utvide den kommunale bemanningstjenesten med flere ansatte i hele, faste stillinger,
1952 inkludere flere tjenesteområder, og gradvis avvikle bruken av private
1953 bemanningstjenester.
 - 1954 • at så lenge Bergen kommune kjøper tjenester av eksterne kommersielle
1955 bemanningsbyråer, må disse omfattes av eller forplikte seg til å følge landsomfattende
1956 tariffavtale.
 - 1957 • samarbeide med kommunens tillitsvalgte om å legge en konkret plan for å oppnå
1958 likelønn, og sette av egen likelønnsfond til lokale lønnsforhandlinger til målet er nådd.
 - 1959 • sammen med tillitsvalgte legge en plan for gradvis innføring av 6-timers arbeidsdag
1960 med full lønnskompensasjon, eller annen arbeidstidsreduksjon.
 - 1961 • samarbeide med fagbevegelsen om tiltak for å øke kompetansen og bidra til etter- og
1962 videreutdanning av kommunalt ansatte.
 - 1963 • forsvare pensjonsrettighetene for alle kommunalt ansatte og legge bedre til rette for at
1964 seniorer i kommunen kan være i arbeid til pensjonsalder.

- 1965 • opprette flere lærlingeplasser i Bergen kommune og ta imot lærlinger innenfor alle
- 1966 fagområder i offentlig sektor.
- 1967 • Sikre at alle avdelinger i Bergen kommune tilbyr tilrettelagte praksisplasser.
- 1968 • bedre bygningsmassen i tjenestestedene våre slik at de oppfyller
- 1969 arbeidsplassforskriftens krav.
- 1970 • sikre at kommunen har et fungerende varslingsystem
- 1971 • styrke likestillingen ved ansettelser ved å praktisere kjønnskvoltering og alltid innkalle
- 1972 kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn til intervju.
- 1973 • legge til rette for medarbeiderdrevet innovasjon, og at Bergen kommune skal bruke
- 1974 partssamarbeidet og medbestemmelse aktivt når kommunale tjenester digitaliseres,
- 1975 omstilles og utvikles.
- 1976 • sikre og styrke Hovedavtalen og partssamarbeidet, blant annet ved at synspunktene
- 1977 fra de tillitsvalgte i kommunens saksbehandling presenteres i alle saker.
- 1978 • aktivt oppfordre ansatte i Bergen kommune til å bruke nynorsk både i saksbehandling,
- 1979 publikasjoner og på nettsider.
- 1980 • teste ut ordninger med sykkelgodtgjørelse og sponset månedskort på
- 1981 kollektivtransport som del av en miljøvennlig arbeidsgiverpolitikk.
- 1982 • samarbeide med tillitsvalgte om å finne gode ordninger for økt fleksibilitet på
- 1983 arbeidstakers premisser.
- 1984 • styrke og utvide tilbudet om sommerjobber og ungdomsjobber
- 1985 • prøve en arbeidsordning for minoritetskvinner der målet er å gi arbeidserfaring som
- 1986 kan føre til varig tilknytning til arbeidslivet. Ordningen kan organiseres på en lignende
- 1987 måte som sommerjobbtilbudet for ungdom

1988

1989 **Et inkluderende arbeidsliv**

- 1990 Kommunen har betydelig eierskap i ulike arbeidsmarkedsbedrifter. Bergen må bruke dette
- 1991 eierskapet aktivt for å utvikle bedriftene ut fra målet om å skape flere plasser for personer
- 1992 som trenger varig tilrettelagt arbeid (VTA) eller arbeidsforberedende trening (AFT). Bergen
- 1993 kommune må ta sin del av ansvaret for at de som har fullført læretiden sin, får en
- 1994 arbeidsplass.
- 1995 Arbeidsmarkedsbedriftene må omfattes av en landsomfattende tariffavtale. Samtidig må vi
- 1996 sikre at ingen bedrifter i det ordinære arbeidslivet utnytter et positivt tiltak for å få billig
- 1997 arbeidskraft på bekostning av faste ansatte.

1998 **SV vil:**

- 1999 • utarbeide en egen plan for hvordan arbeidsmarkedsbedrifter kan utvikles og brukes i
- 2000 større grad
- 2001 • gjeninnføre et prosjekt med kommunalt betalte plasser i arbeidsmarkedsbedrifter for
- 2002 ungdom med psykisk utviklingshemming.
- 2003 • styrke og videreutvikle arbeidsmarkedstiltak for kvinner med minoritetsbakgrunn.
- 2004 • gi flere tilbud om arbeidsforberedende trening og opprette flere tilrettelagte
- 2005 arbeidsplasser for mennesker i rehabilitering eller med behov for særskilt
- 2006 tilrettelegging på arbeidsplassen.
- 2007 • at Bergen kommune i større grad gir voksne som trenger det oppfølging og opplæring
- 2008 gjennom arbeid i kommunen, og derigjennom bidrar til å kvalifisere til arbeid.
- 2009 • få flere utsatte grupper inn i arbeidsmarkedet ved å prioritere offentlige innkjøp av
- 2010 varer og tjenester fra arbeidsmarkedsbedrifter

2011

2012 **Tillitsreform**

2013 Demokrati på arbeidsplassen er en viktig del av den norske arbeidslivsmodellen. I Bergen
 2014 kommune har den demokratiske innflytelsen for de ansatte blitt svekket av utstrakt bruk av
 2015 styringsformer inspirert av privat næringsliv som hindrer ansatte i å utøve sitt beste faglige
 2016 skjønn, såkalt "New public management". For mye av tiden brukes på rapportering istedenfor
 2017 å yte og utvikle gode tjenester. Dette svekker medbestemmelsesretten for ansatte samtidig
 2018 som kvaliteten på tjenestene blir dårligere. Gode tjenester sikres av trygge ansatte som gis
 2019 faglig frihet og tillit.

2020 Innbyggere som er avhengig av kommunale tjenester må også få sterkere innflytelse.
 2021 Foreldre med barn i barnehage, pårørende til sykehjemspasienter og personer som er
 2022 avhengig av hjemmetjenester eller bistand fra personlige assistenter bør få større muligheter
 2023 til å ha direkte innflytelse over tjenestene de er avhengig av. Det handler om å gi mennesker
 2024 råderett over egne liv.

2025 SV vil videreutvikle tillits- og faglighetsreformen for styringen av Bergen kommune. Ansatte
 2026 må få tid, tillit og mulighet til å utøve faglig skjønn i arbeidet. Unødvendig kontroll, testing og
 2027 måling må fjernes. Samtidig må mottakere av kommunale tjenester få større innflytelse på
 2028 innholdet i kommunale tjenester i samspill med ansatte som yter tjenestene. Gjennom
 2029 samarbeid med fagforeninger og brukerorganisasjoner vil SV sikre mer makt og frihet til de
 2030 som jobber for og de som er avhengige av fellesskapet.

2031 **SV vil:**

- 2032 • samarbeide med fagforeninger, tillitsvalgte og brukerorganisasjoner for å videreutvikle
- 2033 tillits- og faglighetsreformen i styringen av Bergen kommune på en måte som gir både
- 2034 ansatte i og mottakere av kommunale tjenester mer makt i egen hverdag.
- 2035 • styrke finansieringen av arbeidet med tillits- og faglighetsreform

- 2036 ● styrke partssamarbeidet i kommunen og alltid åpent presentere synspunktene fra de
- 2037 tillitsvalgte i kommunens saksbehandling.

- 2038 ● opprette samarbeidsorganer mellom tillitsvalgte, ledelse og brukergrupper lokalt på
- 2039 alle tjenestesteder.

- 2040 ● avskaffe stoppeklokketyranniet i all kommunal virksomhet, og gjennomgå all
- 2041 rapportering i samarbeid med de tillitsvalgte med sikte på å fjerne tidstyver som tar
- 2042 oppmerksomheten bort fra arbeidet med å yte og utvikle gode tjenester.

- 2043 ● satse på medarbeiderdrevet innovasjon og samskaping som virkemiddel for å utvikle
- 2044 og forbedre kommunale tjenester.

- 2045 ● utvide den allerede vedtatte tillitsreformen til å gjelde tjenester til personer med
- 2046 utviklingshemming, sykehjem, skoler, barnehager, barnevern og andre naturlige
- 2047 tjenestekområder.

- 2048

2049 En trygg by for alle

2050 En antirasistisk by

2051 Bergen har alltid vært en internasjonal by. I dag bor det mennesker fra rundt 165 forskjellige
 2052 land i Bergen, og rundt 15 % av bergensere har minoritetsbakgrunn. En mangfoldig by preget
 2053 av raushet og inkludering blir en rikere og bedre by for alle. Vi vil at alle bergensere, uansett
 2054 hvor de kommer fra, skal føle seg velkomne og verdifulle i byen vår. For å få til dette må vi ta
 2055 kampen mot de som prøver å splitte oss ved å hevde at etnisitet og religion skaper problemer
 2056 som vi vet stammer fra sosiale og økonomiske forskjeller.

2057 Bergen er en antirasistisk sone. Likevel vet vi at forskjellsbehandling basert på nasjonalitet,
 2058 hudfarge, opprinnelse eller religion skjer i byen vår. Det skjer i møte med offentlige
 2059 myndigheter, i døra på utesteder, på boligmarkedet, på jobbmarkedet og i skolen. Dette gir
 2060 bergensere med minoritetsbakgrunn dårligere muligheter til å leve trygge, gode liv, og det
 2061 nekter vi i SV å akseptere. Vi vil alltid ta kampen mot rasisme, antisemittisme og fascisme.

2062 SV vil:

- 2063 • innføre nulltoleranse mot rasistiske og hatefulle ytringer, oppslag og manifestasjoner
 2064 innenfor Bergen kommune.
- 2065 • øke den flerkulturelle kompetansen i alle kommunens tjenester.
- 2066 • at ansatte i kommunen skal kurses i å gjenkjenne og motvirke rasisme i sitt eget
 2067 arbeid og på egen arbeidsplass.
- 2068 • at tiltakene i Bergen kommunes handlingsplan mot radikaliserings og voldelig
 2069 ekstremisme rulleres og styrkes.
- 2070 • at kommunen skal øke innsatsen med forebyggende arbeid mot rasisme blant
 2071 skolenes ansatte og elever, og oppdaterer elevundersøkelsene i Bergensskolen med
 2072 konkrete spørsmål som bidrar til å kartlegge rasistisk motivert mobbing.
- 2073 • at kommunen går i tett dialog med politiet for å hindre at byens innbyggere utsettes for
 2074 ulovlige hatytringer i det offentlige rom.
- 2075 • bekjempe rasisme på utesteder ved å kreve at alle utesteder som får
 2076 skjenkebevilgning har en plan mot diskriminering, og ved å inndra bevilgningen fra
 2077 utesteder som utøver rasistisk diskriminering.
- 2078 • øke støtten til frivillige organisasjoner som arbeider med å avdekke og forebygge
 2079 rasisme, jobber med integrering, utøver flerkulturelle aktiviteter eller jobber for å
 2080 inkludere personer med minoritetsbakgrunn.
- 2081 • at Bergen kommune skal bekjempe diskriminering på arbeids- og boligmarkedet, blant
 2082 annet ved å opprette en informasjonskampanje om hvordan man kan fremme klager
 2083 om diskriminering på arbeids- og boligmarkedet.

- 2084 • at kommunen kartlegger hvordan ordninger og tilskudd som for eksempel
- 2085 Husbankens låneordninger som startlån og grunnlån, eller kommunens ordninger som
- 2086 bostøtte, kan gi like vilkår og muligheter i boligmarkedet for personer med
- 2087 minoritetsbakgrunn.
- 2088 • at kommunen samarbeider med relevante forskningsmiljøer, innvandrersorganisasjoner
- 2089 og frivillige organisasjoner med mål om å øke representasjon og deltakelse i arbeids-
- 2090 og organisasjonsliv.
- 2091 • at når det gis tillatelse til markeringer fra aktører som er dømt for rasistiske og
- 2092 hatefulle ytringer, skal kommunen i samråd med politiet sikre at det også trygt kan
- 2093 gjennomføres motmarkeringer på en måte som ivaretar ytringsfriheten også til de som
- 2094 ønsker å ta til motmæle mot rasisme og hat. Politiet må avbryte markeringer i det
- 2095 offentlige rom der det fremkommer hatytringer eller oppfordres til vold og
- 2096 straffeforfølge slike lovbrudd.
- 2097

2098 **Feministisk by**

- 2099 SV er et feministisk parti. Vårt mål er et samfunn hvor alle har råderett over egen kropp og
- 2100 kan leve livene sine uten fare for trakassering og diskriminering. I dag er status, makt og
- 2101 ressurser systematisk skeivfordelt mellom kvinner og menn, og kvinner både eier og tjener
- 2102 mindre enn menn. Tradisjonelle kvinneyrker er dårligere betalt, og har flere deltidsstillinger
- 2103 enn tradisjonelle mannsyrker, på tross av at de er like viktige og verdifulle. Her har
- 2104 kommunen som arbeidsgiver et ansvar for å sikre hele, faste stillinger med en turnus som
- 2105 ikke går ut over de ansattes liv og helse.
- 2106 Vold mot kvinner, overgrep og seksuell trakassering er et samfunnsproblem.
- 2107 Tvangsekteskap, kjønnslemlesting og prostitusjon er også vold mot kvinner. Alt dette hindrer
- 2108 kvinner i å leve trygge, frie liv, og må bekjempes. Alle kvinner skal ha råderett over egen
- 2109 kropp, seksualitet og reproduksjon, og kunne bevege seg trygt i bymiljøet uten frykt for å bli
- 2110 trakassert, antastet eller utsatt for vold. Jenter og kvinner i minoritetsmiljøer er særlig utsatt
- 2111 for undertrykking og risiko for sosial kontroll og tvangsekteskap, og må gis ekstra beskyttelse.
- 2112 SV vil ta Bergen i en feministisk retning, og kjempe for reell likestilling og frigjøring. Ingen er
- 2113 fri før alle er fri!
- 2114 **SV vil:**
- 2115 • praktisere reell likelønn i hele Bergen kommune.
- 2116 • bekjempe midlertidige stillinger i tradisjonelle kvinneyrker ved å ha kommunalt fast
- 2117 ansatte vikarer istedenfor å leie inn fra vikarbyrå.
- 2118 • lage en plan for inkluderende og feministisk byutvikling der man tar hensyn til ulike
- 2119 grupperes bruksmønstre og tilgjengelighet.
- 2120 • opprette et avlastningstilbud for aleneforeldre etter Rødhettemodellen i Oslo.

- 2121 • innføre “feministisk selvforsvarskurs” for jenter i ungdomskolen
- 2122 • ha undervisningsopplegg for ungdom om kjønnsroller, grensesetting og seksuell
- 2123 trakassering.
- 2124 • at alle grunnskoler skal ha forpliktende handlingsplaner mot seksuell trakassering
- 2125 • innføre nettpornofilter i alle kommunale institusjoner og på steder hvor barn og unge
- 2126 oppholder seg.
- 2127 • gjøre bind og tamponger gratis tilgjengelig på alle skoler og i andre kommunale bygg,
- 2128 uavhengig av kjønn.
- 2129 • sikre riktig og gratis prevensjon til unge gjennom helsestasjon for ungdom.
- 2130 • øke kompetansen i kommunen på å avdekke og bekjempe sosial kontroll, seksuell
- 2131 trakassering og seksuelle overgrep.
- 2132 • kreve at alle utesteder har en plan mot diskriminering og seksuell trakassering.
- 2133 • opprette en kontakt- og hjelpetjeneste for jenter, kvinner, ikke-binære og
- 2134 transpersoner som utsettes for sosial kontroll.
- 2135 • opprettholde et krisesenter i kommunal regi, og styrke krisesenterets økonomi.
- 2136 • forbedre voldtektsmottaket i Bergen blant annet ved å opprette egne voldtektssentre
- 2137 som ikke er en del av legevakten.
- 2138 • styrke økonomien til Nok.Bergen – kompetansesenter mot seksuelle overgrep.
- 2139 • bekjempe stripping og toppløs servering.
- 2140 • styrke hjelpetiltak for mennesker i prostitusjon og legge til rette for godt samarbeid
- 2141 mellom Utekontakten, politiet og andre for å hindre at Bergen er en havn for trafficking
- 2142 og menneskehandel.
- 2143 • sikre god gatebelysning.

2144

2145 **Skeiv frigjøring**

- 2146 I et likestilt samfunn skal alle kunne åpent leve ut sin identitet, kjærlighet, seksualitet og
- 2147 kjønnsuttrykk uten frykt for diskriminering eller trakassering. Bergen SV vil jobbe for at skeive
- 2148 i byen vår møtes med respekt, forståelse og kompetanse. Ingen skal oppleve å behandles
- 2149 som annenrangs bergenser på bakgrunn av legning, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet.
- 2150 Skeive med minoritetsbakgrunn er, som dobbel/multippel minoritet, enda mer sårbare for
- 2151 diskriminering, trakassering, utfrysing og negativ sosial kontroll. Derfor har vi et ekstra ansvar
- 2152 for å ta imot og ta vare på skeive flyktninger, asylsøkere, arbeidsinnvandrere og papirløse
- 2153 mennesker.

2154 Skeives rettigheter må jobbes for året rundt, ikke bare nevnes i festtaler under Pride. Bergen
2155 kommune har ansvar for å sikre de skeive innbyggernes rettigheter, helse og levekår.

2156 **SV vil:**

- 2157 ● sikre økt kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold, inkludert mennesker med
2158 kjønnsinkongruens og skeive med minoritetsbakgrunn, hos helsepersonell i Bergen.
- 2159 ● jobbe for at tilbudet om kjønnsbekreftende behandling desentraliseres,
2160 tilgjengeliggjøres for ikke-binære, og følger internasjonale retningslinjer for behandling
2161 av transpersoner.
- 2162 ● opprette egen helsestasjon for kjønn og seksualitet.
- 2163 ● sikre økt støtte til skeiv kultur og skeive organisasjoner som f.eks. Skeiv Verden Vest
2164 og PKI.
- 2165 ● sikre regelmessig kompetanseløft på kjønns- og seksualitetsmangfold blant ansatte i
2166 barnehage, skole, barnevern, alle deler av helsetjenesten, i eldreomsorgen og ansatte
2167 som jobber med flyktninger og asylsøkere.
- 2168 ● sikre bred skeiv litteratur og materiell på skolebibliotekene.
- 2169 ● ansette flere minoritetsrådgivere i skolen, og sikre godt kjønns- og seksualitetsmangfold blant disse.
- 2170 ● at institusjoner som arbeider med og møter mennesker skal ha som mål å ha et godt
2171 mangfold blant sine ansatte og konkrete planer om hvordan de skal ivareta det målet.
- 2172 ● sikre og øke driftstøtte og aktivitetsstøtte til organisasjoner som jobber for skeives
2173 rettigheter og med informasjonsarbeid om kjønns- og seksualitetsmangfold.
- 2174 ● at Bergen kommune skal søke om å arrangere Europride, og gi tilgang og tilskudd til
2175 offentlige rom til Pride-arrangement og skeive møteplasser.
- 2176 ● at Bergen kommune skal stille krav om kompetanse på hatkriminalitet i politidistriktet.
- 2177 ● samarbeide med utelivet om kursing av vekterselskap på hvordan ivareta trygghet for
2178 skeive i utelivet og i møte med vektere.
- 2179 ● jobbe for at Bergen tar et særlig ansvar for LHBTIQ+ flyktninger.
- 2180 ● at kunnskap om rettigheter og ressurser for skeive personer skal være tilgjengelig for
2181 alle beboere på asylmottak.
- 2182 ● sikre individuell oppfølging og ivaretagelse av skeive personer som deltar i
2183 introduksjonsprogram. Kreve retningslinjer for forebygging og oppfølging av
2184 trakassering eller diskriminering av beboere på asylmottak og akuttmottak.
- 2185 ● bedre helsehjelp for asylsøkere. De som eksempelvis lever med HIV, de som trenger
2186 psykolog, de som trenger eller har begynt kjønnsbekreftende behandling må få den
2187 oppfølgingen de trenger uavhengig av søknadsstatus. Dette må defineres som
2188 livsnødvendig helsehjelp.

- 2189 • at asylprosessen skal ivareta asylsøkere med kjønnsinkongruens, og normbrytende
2190 kjønnsuttrykk skal respekteres uavhengig av om uttrykket korresponderer med
2191 integrerte «norske kjønnsroller».
- 2192 • at helsepersonell som behandler personer med kjønnsinkongruens skal ha kunnskap
2193 om minoritetsstress og levekår.
- 2194 • sikre god brukermedvirkning i alt helsetilbud til personer med kjønnsinkongruens i alle
2195 stadier i livet. Erfaringskompetanse må inkluderes i helsetjenestene.
- 2196 • at kommunen skal bidra til mer og bedre informasjon til foreldre og pårørende til
2197 kjønnskreative barn.
- 2198 • ha kjønnsnøytrale toaletter i offentlige bygg.
- 2199 • beholde og rullere kommunens handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold.
- 2200 • Etablere et eget eldresenter for skeive/LHBTQ+ personer

2201

2202 **Funksjonsvariasjon**

2203 I et rettferdig og demokratisk samfunn har alle like muligheter og rettigheter til å leve frie og
2204 selvstendige liv. Å bygge et samfunn for alle handler om likestilling og menneskerettigheter.
2205 Funksjonshemming oppstår først og fremst gjennom samfunnsskapte barrierer. SVs politikk
2206 skal bygge ned slike funksjonshemmende barrierer.

2207 Alle med nedsatt funksjonsevne skal være trygge på at fellesskapet stiller opp. Dette gjelder
2208 også familier som skal få eller har barn med funksjonsnedsettelse. All infrastruktur og
2209 offentlige rom skal være tilgjengelige for personer med funksjonsnedsettelser. SV vil sikre at
2210 alle får den tilrettelegging, bistand, hjelpemidler og oppfølging de trenger for å gå på skole,
2211 arbeide, og å leve liv i tråd med egne ønsker og verdier.

2212 Bergen skal bli en by for alle, uavhengig av funksjonsnivå. Det er avgjørende at mest mulig
2213 av byen og byens tilbud er universelt utformet for å sikre alle mulighet til å delta på lik linje i
2214 boligmarkedet, arbeidslivet, kulturlivet, idretten og det øvrige samfunnslivet.

2215 **SV vil:**

- 2216 • jobbe for likestilling og tiltak mot diskriminering og ulike former for sosial ekskludering
2217 av personer med funksjonsnedsettelser i skole, arbeid og i samfunnet ellers.
- 2218 • sørge for at alle barn og unge som har rett på spesialpedagogiske tiltak og
2219 hjelpemidler, får det, og at de blir tilstrekkelig fulgt opp i Bergensskolen.
- 2220 • at elever som trenger å bruke punktskrift, tegn som støtte eller alternativ og
2221 supplerende kommunikasjon, må ha fullgod rett på opplæring, undervisningsmateriell
2222 og mulighet til å kommunisere med sitt språk i skolen.

- 2223 • ivareta og styrke døvekulturen og tegnspråkmiljøet i Bergen, bedre systemet for
2224 formidling av tegnspråktolker og opprette flere tolkestillinger i kommunen.
- 2225 • opprette en tilskuddsordning for økonomisk støtte for å bestille tegnspråktolking av
2226 sine aktiviteter.
- 2227 • innføre en besøksordning der foreldre som venter barn med funksjonsnedsettelse,
2228 kan besøke familier med relevant erfaring.
- 2229 • ha gode ordninger med familievikar, slik at familier kan få avlastning i hverdagen.
- 2230 • at nye lekeplasser og parkområder også har lekeapparat for funksjonshemmede, for
2231 eksempel sanseleker og karusell med plass til rullestol.
- 2232 • sikre stallebord og andre stallefasiliteter på offentlige toaletter for de som trenger det
2233 uavhengig av alder, kjønn og funksjonalitet.
- 2234 • at også personer med funksjonsvariasjon skal kunne bestemme selv hvor og med
2235 hvem de vil bo, og stoppe institusjonalisering og bygging av store samlokaliserte
2236 boligtilbud.
- 2237 • stille krav om universell utforming av alle leiligheter i nybygg, selv om det nå er tillatt å
2238 fravike dette kravet i mindre boliger.
- 2239 • gjøre det lettere å etablere trappeheiser og gjennomføre andre tiltak for å sikre
2240 tilgjengelighet i eksisterende bolig- og næringsbygg.
- 2241 • gjøre universell utforming til et ufravikelig krav i all samfunnsplanlegging i Bergen
2242 kommune, og involvere kommunalt råd for personer med funksjonsnedsettelse aktivt i
2243 utarbeiding av en egen plan om universell utforming.
- 2244 • sikre at alle kommunens IKT-systemer og bygg som eies eller leies av kommunen
2245 tilfredsstiller krav om universell utforming.
- 2246 • utbedre gangfelt, fortau og offentlige byrom som ikke er universelt utformet i dag, og
2247 styrke vedlikeholdet av dem slik at løse heller og hull blir reparert og ikke utgjør en
2248 fare for gående og rullende.
- 2249 • begrense muligheten til å benytte fotreklame på fortau og i det offentlige rom, da de
2250 ofte blir snublefeller for synshemmede og hindrer fremkommelighet for
2251 rullestolbrukere.
- 2252 • omgjøre besøkparkeringsplasser på gategrunn i Bergen sentrum til HC-plasser og
2253 sørge for garantert kort ventetid på behandling av søknader om HC-parkering.
- 2254 • styrke krav til andelen HC-plasser i alle nye reguleringsplaner.
- 2255 • gjennomgå alle kultur- og idrettsbygg med tanke på å sikre universell tilgjengelighet
2256 for både publikum og utøvere.
- 2257

2258 **Kriminalitetsforebygging**

2259 Kommunen har et viktig ansvar for å legge til rette for deltakelse og forebygge utenforskap,
 2260 vold, rusmisbruk og kriminalitet. For å hindre at unge rekrutteres til kriminelle miljøer, må vi
 2261 sikre gode og trygge oppvekstsvilkår. Gode skoler, inkluderende møteplasser og et bredt
 2262 fritidstilbud for barn og unge er avgjørende for å forebygge utenforskap og kriminalitet.

2263 Samtidig må politiet være synlig og tilgjengelig i bybildet, ha god kjennskap til nærmiljøene og
 2264 nyte tillit i befolkningen. Det er særlig viktig å bygge og opprettholde tillit mellom politiet og
 2265 ungdom.

2266 En god kriminalomsorg skal ivareta tryggheten i samfunnet, samtidig som alle sikres verdige
 2267 soningsforhold og får mulighet til å vende tilbake til samfunnet etter endt soning.

2268 **SV vil:**

- 2269 • Styrke kommunens kriminalitetsforebyggende arbeid og samarbeidet mellom
 2270 kommunen, politiet, skolene og andre relevante aktører.
- 2271 • Sikre gode veier ut av kriminalitet gjennom tett og koordinert oppfølging. Unge som
 2272 står i fare for å bli gjengangere, skal få tidlig og målrettet hjelp.
- 2273 • Styrke tilstedeværelsen av utekontakter, miljøarbeidere og andre trygge voksne i
 2274 nærmiljøene.
- 2275 • Sikre støtte til frivillige organisasjoner som tilbyr oppfølging og aktiviteter for innsatte
 2276 og personer som skal tilbake til samfunnet etter soning.
- 2277 • Sikre at alle innsatte har tilgang til gode og likeverdige helse- og omsorgstjenester.
- 2278 • Gå imot generell bevæpning av politiet.
- 2279 • forby KI-overvåkning.

2280

2281 Fred, internasjonal solidaritet, og 2282 digital suverenitet

2283 Fredsbyen Bergen

2284 SV er et fredsparti, også lokalt. Vi mener at lokal politikkutforming skal styrke
2285 menneskerettighetene og retten til å leve frie liv i Bergen og andre steder.

2286 Bruk av atomvåpen i en internasjonal krigssituasjon vil være fatalt for hele verdens
2287 befolkning, også for innbyggerne i Norge og i Bergen. SV vil derfor at Bergen skal bli en
2288 atomvåpenfri sone. Alle utenlandske militære skip som vil besøke Bergen må deklareere hvilke
2289 våpen de har om bord. Dersom de har atomvåpen, eller ikke vil levere en deklarasjon, skal de
2290 ikke få legge til kai innenfor Bergen kommune sine grenser.

2291 Når den internasjonale spenningen mellom stormaktene øker, bør Bergen kommune føre en
2292 avspenningspolitikk på lokalt nivå. Internasjonalt samarbeid med andre byer, på tvers av
2293 stormaktenes interessesfærer, er derfor viktig.

2294 Bergen har i dag seks vennskapsbyavtaler. SV mener at kommunen kan og bør få flere
2295 vennskapsbyer i det globale sør, og at vi styrker og utvider arbeidet med disse
2296 vennskapsbyavtalene.

2297 Det er også viktig med frivillig initiativ i Bergen som jobber for internasjonal solidaritet, fred og
2298 frihet for alle. Bergen kommune må derfor øke den økonomiske støtten til frivillige
2299 organisasjoner som driver fredsarbeid på det lokale planet.

2300 SV vil:

- 2301 • at Bergen skal erklære seg som atomvåpenfri sone.
- 2302 • at Bergen opprettholder sin deltakelse i kampanjen ICAN Cities Appeal som støtter
2303 FNs forbud mot atomvåpen.
- 2304 • at Bergen styrker og utvider samarbeidet med vennskapsbyer i land i sør.
- 2305 • at kommunen øker den økonomiske støtten til frivillige organisasjoner som driver
2306 fredsarbeid på det lokale planet.

2307

2308 Etisk handel

2309 Som stor innkjøper av varer og tjenester, har Bergen kommune et betydelig ansvar for å sikre
2310 at menneskerettigheter, folkeretten, miljøkrav og arbeidstakerrettigheter ikke brytes hos
2311 selskaper kommunen handler med, eller hos organisasjoner kommunen samarbeider med.

2312 Bergen kommune skal unngå å handle med selskaper som bidrar til å opprettholde
2313 okkupasjon og brudd på menneskerettighetene, det være seg i Vest-Sahara, Ukraina eller

2314 Palestina. Alle aktører kommunen handler og samarbeider med må følge FNs veiledende
2315 prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og Initiativ for etisk handel (IEH).

2316 SV mener det er leverandørenes jobb å bevise hvordan de bidrar til rettferdig handel og
2317 bedre lønns- og arbeidsvilkår for produsenter og arbeidere globalt, og at det ikke bare er
2318 kommunens ansvar å avdekke feil og mangler. Vi vil innføre dette som en del av
2319 innkjøpsreglementet.

2320 Skatteparadis er et globalt problem som gjør det mulig for superrike og store selskaper å
2321 gjemme unna store penger som det egentlig skulle blitt betalt skatt av. Å bekjempe
2322 skatteparadis er derfor et spørsmål om internasjonal solidaritet. Bergen kommune skal trekke
2323 kommunale fond og finansielle investeringer ut av selskaper i skatteparadis og innføre tiltak
2324 mot skatteparadis i anbuds- og innkjøpsregelverket.

2325 På den måten vil Bergen kommune aktivt bruke sin påvirkningskraft til at andre virksomheter
2326 tar ansvar for å innføre retningslinjer og rutiner som sikrer respekt for menneskerettighetene i
2327 tråd med prinsippene i den nye åpenhetsloven.

2328 **SV vil:**

- 2329 ● erklære Bergen som skatteparadisfri sone.
- 2330 ● at Bergen skal erklære seg som en apartheidfri sone, som innebærer at kommunen
2331 ikke skal kjøpe varer eller tjenester som er produsert i områder som står under militær
2332 okkupasjon, ha investeringer som bidrar til brudd på folkeretten, eller samarbeide med
2333 organisasjoner eller aktører som bidrar til folkerettsbrudd
- 2334 ● endre innkjøpsreglementet slik at de kommunen handler med må si hvordan de bidrar
2335 til rettferdig handel, ivaretagelse av menneskerettigheter og bedre lønns- og
2336 arbeidsforhold for sine produsenter og arbeidstakere lokalt, nasjonalt og globalt.
- 2337 ● at kommunen setter i gang et arbeid for å danne seg oversikt over om kommunen
2338 kjøper produkter eller tjenester fra leverandører eller underleverandører som
2339 samarbeider med selskaper som opererer på okkupert jord eller i strid med
2340 menneskerettighetene, med hensikt å avslutte disse avtalene, og at aktuelle
2341 leverandører og underleverandører til kommunen aktivt må redegjøre for at de
2342 tilfredsstiller kravene for etisk handel.
- 2343 ● at kommunens finansielle investeringer og fondsplasseringer ikke bidrar til brudd på
2344 folkeretten, våpenproduksjon eller være investert i skatteparadis.

2345

2346 **Mennesker på flukt**

2347 Å leve et fritt liv i trygghet er en menneskerett. Når friheten blir utfordret, og man blir drevet på
2348 flukt, skal man føle seg velkommen og bli godt tatt imot i Bergen. Kommunen må sørge for
2349 egnede boliger, nødvendig helsehjelp og mulighet til utdanning og arbeid for flyktninger.

2350 **SV vil:**

- 2351 • at Bergen kommune skal ta imot flere flyktninger, og minst det tallet flyktninger staten
2352 anmoder om.
- 2353 • at kommunen til enhver tid må være beredt til å kunne ta imot ofre for humanitære
2354 kriser på kort varsel.
- 2355 • at Bergen skal bosette et økt antall flyktninger i sårbare grupper som for eksempel
2356 flyktninger med funksjonsnedsettelse eller utviklingshemninger, LHBTIQ+ og
2357 religiøse konvertitter.
- 2358 • at kommunen går i dialog med ansvarlige myndigheter slik at plasser som ikke blir
2359 brukt fra forrige år kan overføres til året etter.
- 2360 • at barnevernet også vurderer enslige flyktninger til og med året de fyller 19 år.
- 2361 • at kommunen prioriterer enslige mindreårige ved en eventuell økning i bosetting av
2362 antall flyktninger.
- 2363 • at Bergen kommune drastisk forbedrer forholdene til flyktninger som venter på
2364 bosetting.
- 2365 • at kommunen skal sikre gratis og kyndig helsehjelp for papirløse migranter og
2366 flyktninger i Bergen.
- 2367 • styrke Bergen kommunes deltakelse i Fribyordningen (asylbyordningen) for forfulgte
2368 forfattere.

2369

2370 Kunstig intelligens og digital suverenitet

2371 Kunstig intelligens er et gammelt og bredt fagfelt med mange ulike grener. Det nyeste
2372 framskrittet har vært «generativ KI» bestående av språkmodeller. Denne teknologien har
2373 vokst raskt og påvirker hele samfunnet. Utviklingen styres av de store teknologiselskapene
2374 uten demokratisk kontroll og nok regulering fra myndighetene. Det er svært alvorlig når KI-
2375 verktøy brukes til å skape falskt innhold, spre desinformasjon, bryter med personvernet eller
2376 brukes til cyberangrep. I tillegg utfordrer disse lett tilgjengelige språkmodellene folks evne til å
2377 forstå hva som er virkeligheten, og oppfordrer til mindre kritisk tenkning. Store tekselskap
2378 sikter seg også inn på offentlig sektor og privatpersoner ved å tilby KI-tjenester og produkter
2379 som samler inn og knytter sammen persondata på nye måter og forskyver allment aksepterte
2380 forventninger om retten til privatliv.

2381 Sentrum- og høyresiden peker på generativ KI som en mulighet for effektivisering og å
2382 maksimere profitt ved å bytte ut mennesker med programvare. Dette legger press på flere
2383 yrkesgrupper, og går ofte på bekostning av kvalitetssikring, faktasjekk og
2384 kompetansebygging. Dessuten reproducerer kunstig intelligens fordommer og bias fra
2385 dataene de er trent på, så vi ikke kan stole på at den tar rettferdige avgjørelser, og det blir
2386 vanskeligere å plassere ansvaret på noen når feil blir gjort.

2387 Kostnadene KI-bruk har på klima, miljø og energibruk er også store, og må tas hensyn til. Det
 2388 er ikke vits i å bruke KI bare for å bruke det, slik man kan se myndigheter og ledelse
 2389 oppfordre ansatte til, man må gjøre kunnskapsbaserte vurderinger av fordelene og risikoene
 2390 det fører med seg.

2391 Digital sikkerhet skal være en prioritet i Bergen kommune. Derfor skal man forbedre
 2392 tjenestene til innbyggerne og forenkle hverdagen for de ansatte gjennom kunnskapsbasert
 2393 utvikling. Digital beredskap innebærer også at kommunen må bygge opp intern og lokal IT-
 2394 kompetanse ved å drifte egne tjenester. Kommunen skal behandle opplysninger på en sikker
 2395 og lovlig måte som skaper tillit blant innbyggerne. Derfor skal kommunen eie, ha oversikt over
 2396 og kontroll på egne data, sikre innbyggernes personvern og demokratiske rettigheter, både
 2397 når kommunen selv er utvikler, og når kommunen bruker eksterne leverandører.
 2398 For å styrke demokratiet og sikre godt personvern skal kommunen utvikle en strategisk
 2399 personvernpolitikk. Digital utvikling skal skje i samarbeid med innbyggere, næringsliv, frivillig
 2400 sektor og andre offentlige aktører. I de tilfeller kommunen er i markedet for digitale tjenester,
 2401 skal det stilles krav til trygg og sikker behandling av kommunens og innbyggernes
 2402 informasjon.

2403 **SV vil:**

- 2404 • at digitale tjenester ikke skal erstatte viktige menneskelige møteplasser
- 2405 • ha tydelig markering av alt KI-generert innhold.
- 2406 • at kommunen ikke skal bruke KI-genererte bilder eller tekst i offentlig kommunikasjon.
- 2407 • at kommunen ikke skal bruke generativ kunstig intelligens til å ta avgjørelser.
- 2408 • at kommunen ikke bruker KI-modeller som er bygget på stjalne treningsdata.
- 2409 • at KI ikke tas i bruk uten at det for hvert bruksområde gjøres en vurdering av risiko for
 2410 KI-bias, som kan gi ulik behandling av minoritetsgrupper, og en vurdering av klima- og
 2411 energikostnader.
- 2412 • at kommunen stiller krav til at KI-plattformene de tar i bruk ikke er forutinntatte
 2413 (biased) og bygger på norske normer og kulturelle forståelser der dette er aktuelt.
- 2414 • at det i kommunale bygg ikke skal være tillatt med utstyr eller tjenester som muliggjør
 2415 passiv overvåking for eksempel i form av skjult opptak av lyd eller bilde, eller som
 2416 samler inn data om mennesker til KI-analyse uten deres samtykke
- 2417 • at kommunen reduserer bruken av tjenester fra amerikanske tekgiganter for å øke sin
 2418 digitale selvbestemmelse
- 2419 • at den digitale utviklingen skal drives i regi av kommunen for å sikre beredskap og
 2420 lokal kompetanse. Bergen kommune skal fortsette arbeidet med å redusere bruken av
 2421 eksterne IT-konsulenter, samt legge til rette for læring og arbeidsplasser for
 2422 nyutdannede innen IT-faget.
- 2423 • utarbeide en strategisk personvernpolitikk for hele kommunen.

- 2424 • arbeide for å øke den digitale kompetansen hos innbyggerne for å hindre digitalt
2425 utenforskap, for eksempel gjennom tilbud på bibliotek, seniorsentre og
2426 frivillighetssentre.
- 2427 • sikre løsninger for de som ikke kan eller vil bruke digitale løsninger i møte med
2428 kommunen, og jobbe for at det skal være enkelt å komme i kontakt med et menneske
2429 når man ønsker det.
- 2430 • at digitale tjenester kommunen tilbyr skal være likeverdige og universelt utformet.
- 2431 • kartlegge behovet for å etablere et prøveprosjekt med datahjemmehjelp i
2432 omsorgstjenesten.
- 2433 • at kommunen erstatter bruken av amerikanske tekgiganter til fordel for programmer
2434 med åpen kildekode for å øke sin digitale selvbestemmelse og suverenitet.
- 2435

Bydelene

2436

2437 SV vil skape gode nabolag i hele byen og i alle bydelene i Bergen. Her kan du lese om noen
2438 av de viktigste tiltakene vi ønsker å gjennomføre i ulike byområder i Bergen.

2439

Arna

SV vil:

- 2442 • sørge for et bemannet bibliotek i Ytre Arna
- 2443 • fortsatt kommunal drift av Arna helseheim
- 2444 • bygge et aktivitetshus/FYSAK i Arna bydel
- 2445 • etablere en sammenhengende turvei for gående og syklende mellom Arna og Vaksdal
2446 langs den gamle jernbanetraseen.
- 2447 • beholde grøntareal på kommunalt areal i Arnavågen. Skateparken ved Øyrane og
2448 gang- og sykkelvei ut vågen beholdes og utvikles som friområde
- 2449 • høy prioritering for områderegulering av Storanaset, med sammenhengende gang- og
2450 sykkelvei til Indre Arna.
- 2451 • bygge sammenhengende gang- og sykkelvei mellom Indre Arna og Midtun i Fana.
- 2452 • ingen flere tillatelser eller utvidelser av oppdrettsanlegg i Sørfjorden
- 2453 • rehabilitere Arna stadion i Ytre Arna i henhold til dagens drift.
- 2454 • øke kulturskoletilbudet og få på plass et kulturtilbud for personer med
2455 utviklingshemming i Arna

2456

Berghus

SV vil:

- 2459 • Etablere et kommunalt finansiert, brukerstyrt, døgnåpent MO-senter med brukerrom i
2460 Bergen sentrum.
- 2461 • Sette en samlet grense for hvor mange boliger som kan korttidsutleies i et nabolag, og
2462 sette en maksgrense på antall døgn.
- 2463 • Bekjempe hyblifiseringen i sentrum, og slå ned på useriøse aktører på leiemarkedet.
- 2464 • Gjøre Nygårdshøyden og Møhlenpris bilfritt og senke fartsgrensen til 30 km/t i resten
2465 av sentrum, og på sikt gjøre hele sentrum bilfritt.

- 2466 • At all gateparkering i sentrum enten skal omgjøres til HC-parkering eller
2467 delebilparkering, eller avvikles.
- 2468 • planlegge for én barnehage, ungdomsskole, fritidsklubb, bydelshus og studentboliger
2469 på Dokken.
- 2470 • Bygge minst én ny ungdomsskole i sentrum denne perioden og sikre en sentrumsnær,
2471 midlertidig erstatningsskole frem til ny ungdomsskole på Nordnes står klar.
- 2472 • Sandviksveien, Nye Sandviksvei og Øvregaten bør utvikles til en sammenhengende
2473 miljøgate, med bedre forhold for gående og syklende og et mer attraktivt bymiljø.
- 2474 • Kalfaret sykehjem skal rekommunaliseres og drives i kommunal regi.
- 2475 • Det bør etableres gatetun foran Christi Krybbe skoler.

2476

2477 Fana og Ytrebygda

2478 SV vil:

- 2479 • jobbe for at hele Steinsvikneset og Steingardsvikane på Milde blir universelt
2480 tilgjengelig og tilrettelagt for bading, friluftsliv og fiske.
- 2481 • legge til rette for at miljøgaten gjennom Nesttun sentrum blir enda mer levende enn i
2482 dag, uten at dette går på bekostning av alles rett til fri ferdsel.
- 2483 • Gjenreise kommunal boligbygging ved å bygge rimelige utleieboliger langs bybanen.
- 2484 • Sørge for at utbygging av nye boligområder aldri kommer uten gode offentlige tilbud
2485 som kollektivtransport og fritidstilbud.
- 2486 • Utvide åpningstidene på Fana bibliotek.
- 2487 • etablere et bydelsbibliotek på Sandsli.
- 2488 • Beskytte Hordnesskogen mot nedbygging.
- 2489 • at Fana brannstasjon skal bevares i kommunalt eie og brukes som bydelshus for
2490 lokalsamfunnet på Paradis
- 2491 • utvide Skranevatnet (som kombinertskole) og bygge ny ungdomsskole på Søreide.
- 2492 • stanse all bygging av skogsbilveier, kartlegge naturødeleggelser og forurensede
2493 masser, og sikre opprydding, tilbakeføring der de ikke lenger har en nødvendig
2494 funksjon og ta grep om ulovlige inngrep og ansvarliggjøring av dem som står bak.

2495

2496

2497 Fyllingsdalen

2498 SV vil:

- 2499 • Bygge nytt kulturhus i Fyllingsdalen.
- 2500 • Fortsette å verne skog og populære turstier.
- 2501 • Tilbakeføre asfalterte områder til våtmark
- 2502 • Beskytte Kanadaskogen
- 2503 • Sikre og styrke allmenn adgang til bl.a. Nordåsvannet, som per dags dato er omringet
- 2504 av private områder som stenger for publikum.
- 2505 • Ikke tillate høybygg sentralt i Fyllingsdalen
- 2506 • Bygge et sammenhengende sykkelnettverk i Fyllingsdalen
- 2507 • Få bysyklene tilbake til Dalen
- 2508 • Utvide åpningstiden til Fyllingsdalstunnelen
- 2509 • bygge flere studentboliger og allmennboliger i Fyllingsdalen.
- 2510

2511 Laksevåg og Loddefjord

2512 SV vil:

- 2513 • arbeide for at bybanen fra Bergen sentrum til Loddefjord via Laksevåg planlegges
- 2514 som del av en videre utbygging til alle bydeler, og sikre at det blir etablert en gang- og
- 2515 sykkelbro mellom Laksevåg og Dokken så raskt som mulig.
- 2516 • etablere gatetun med sjikaner for biltrafikken i Damsgårdsveien mellom
- 2517 Laksevågparken og Håsteinarparken, og Laksevåg bibliotek, samt etablere en
- 2518 badestrand i Kirkebukten med en oppgradert Laksevågpark.
- 2519 • arbeide for et bedre kollektivtilbud mellom Nipedalen, Gravdal, sentrum, Melkeplassen
- 2520 og Fyllingsdalen.
- 2521 • sikre sammenhengende gang- og sykkelveier fra Nipedalen til Nygårdslien skole og
- 2522 fra Olderneset til Lyngbø.
- 2523 • bygge et nytt Elvetun ungdomshus
- 2524 • gjenopprette helsestasjon på Laksevåg og etablere en ny helsestasjon for ungdom.
- 2525 • Oppgradere og utvide Laksevåghallen.

2526 • styrke barnehagetilbudet i Loddefjord, og si nei til nedleggelser av barnehager, samt
2527 bygge et nærmiljøanlegg på tomten til den midlertidige barnehagen i Olsvik

2528 • gjøre Damsgårdsfjellet, Lyreneset og Karihola mer tilgjengelige gjennom bedre stier
2529 der det er mulig.

2530 • at massene ved Storavatnet fra utbyggingen av Sotrasambandet skal ryddes opp så
2531 fort som mulig. Vi vil reetablere og utvikle området med varierte aktiviteter, grønne
2532 arealer og en god badeplass.

2533

2534 Årstad

2535 SV vil:

2536 • Jobbe for at det nye bydelsbiblioteket på Slettebakken blir realisert så snart som
2537 mulig, og at BibLab Sletten får utvidede åpningstider i mellomtiden.

2538 • Arbeide for å bevare og styrke Solheimsgaten som Årstads tradisjonelle
2539 handelssentrum, og gjøre den til en miljøgate.

2540 • Sørge for at kommunen har minst én hånd på rattet i utviklingen av den nye bydelen
2541 på Mindemyren, og ikke overlate det til private utbyggere.

2542 • Bygge studentboliger og opprette nye grøntområder på Mindemyren.

2543 • Fortsette arbeidet med å gjøre Tveitevannet renere og sunnere.

2544 • Øke overføringene til skoler med levekårsutfordringer, så det blir flere lærere i
2545 klasserommet og flere ansatte på SFO.

2546 • Støtte nabolagsinitiativer som Bærekraftig Liv Landås.

2547 • Bevare bassenget i Landåshallen.

2548 • Sørge for at idrettsbyen på Slettebakken blir et godt sted å oppholde seg for alle, med
2549 gode og opplyste fellesområder mellom byggene.

2550 • utvide åpningstidene på Ny-Krohnborg for å sikre tilbud til ungdom på kveldstid i
2551 helgene, og at eldre inkluderes i kulturelle aktiviteter på Ny-Krohnborg om dagen.

2552

2553 Åsane

2554 SV vil:

2555 • bygge bybanen til Åsane langs Bryggen.

2556 • Beskytte Åstveitskogen mot nedbygging og gjenåpne Daleelven.

- 2557 • bygge ut en hundeluftepark i Rollandsparken
- 2558 • Legge et lokk over motorveien i Åsane for å binde sammen C-feltet og Åsane senter.
- 2559 Lokket vil kunne bli et nytt byrom for Åsane, skjerme bydelen for trafikkbelastning og
- 2560 knytte bydelen tettere sammen.
- 2561 • Oppgradere og bevare Salhus skole, blant annet ved å rehabilitere Landmark-villaen.
- 2562 • Styrke busstilbudet internt i Åsane i stedet for å bygge flere parkeringsplasser.
- 2563 • Gjenopprette Ung Arena Nord for å få tilbake et psykisk helsetilbud for ungdom i
- 2564 bydelen.
- 2565 • Få fortgang i boligbyggingen på Nyborg, med egne prosjekt for sosial boligbygging.
- 2566 • Rehabiliterer Haukedalen skole og bygge Storåsen skole.
- 2567 • Realisere nytt svømmebasseng i bydelen.